

naš tednik

LETO XXX — Številka 27 6. julija 1978 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Seja predsedstva NSKS: gospodarsko enakopravnost južni Koroški!

Odločitev ustavnega sodišča, da je eno samo volilno okrožje pri deželnozborskih volitvah protustavno, je bila tudi osrednja tema zadnje seje — 27. od zadnjega občnega zbora — predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev v ponedeljek, 3. julija. (O tej odločitvi berite tudi komentar na tej strani).

Nadalje je vzelo predsedstvo NSKS na znanje poročilo delegatov Narodnega sveta na 11. kongresu ZKJ. NSKS je mnenja, da je dobro izkoristiti vsako možnost, da izrazi svoje gledanje na najbolj pristojnih mestih v Jugoslaviji.

Gospodarska vprašanja so bila nadaljnja važna tema zadnje seje.

NSKS je tudi ostro protestiral proti zadnji izjavi Kärntner Heimatdienst, kjer je bilo rečeno, da je KHD generalno proti vsaki naselitvi jugoslovanskih podjetij na Koroškem. S tem je Heimatdienst vsekakor prepričljivo dokazal, da mu ne gre za blagor delovnega človeka na Koroškem, temveč za ohranitev socialne neenakopravnosti. Kajti s tem, da je nezaposlenost na Koroškem in še posebej na južnem Koroškem med najhujšimi v Avstriji, tudi nivo plač ostane nizek in tudi zaposleno prebivalstvo vedno bolj zaostaja v življenjskem standardu. Če smo poleg tega prepričanja, da sta socialni mir in enako-

„Kolo Slavuj“: val navdušenja na Zilji

Kaj takega Zilja še ni doživela: v ziljski prestolnici Šmohorju je v soboto nad 250 ljudi navdušeno spremljalo folklorni nastop gradiščanskih Hrvatov skupine „Kolo Slavuj“ ter pevske točke pliberškega mešanega zbora „Podjuna“. In to v tistem predelu Koroške, kjer uradno trdijo, da Slovencev ni več. V Šmohorju se je zbralo mnogo več slovenske publike kakor gre Nemcev na nemške prireditve.

Z zelo primernimi mislimi v obeh deželnih jezikih je ravnatelj dr. Reginald Vosperek povezoval spored; med častnimi gosti je pozdravil šmohorskega mestnega svetnika Popotniga, konzula Zupančiča, dvornega svetnika Zablatnika, predsednika Krščanske kulturne zveze Lovra Kaslja ter ziljske župnike Janeza Zittererja, Rudija Safrana ter

Stanka Trapa. S kvalitetnim petjem je prepričal publiko mešani zbor „Podjuna“ pod vodstvom Ottona Wutteja. V obeh delih je zapel po pet pesmi, od teh po eno nemško. Ta zelo številčni in prav tako mladi zbor je treba vsekakor šteti

med najboljše, ki jih imajo koroški Slovenci.

V središču prireditve je bila seveda folklorna skupina „Kolo Slavuj“. Folklorno skupino s spremljavo tamburašev tvorijo študentje iz (Dalje na 8. strani)

Dvojezičnost nad lastnimi durmi si je priskrbela tudi družina Hartman iz Klopinja. Kajti v Škocijanu z dvojezičnostjo ne stoji posebno dobro. Kljub temu, da imajo v občinski sobi Slovenci kar tri mandate in so zastopani celo v občinskem predstojništvu, je sedmojuljska zakonodaja ter njene uredbe napravila iz Škocijana nemško oporišče. Očitno ima vsa vlada in vse stranke strah pred tistimi tafelstürmerji, ki so leta 1972 ravno v Škocijanu posebno hudo „delovali“. Sedaj na območju občine Škocijan ni videti nobenega uradnega dvojezičnega napisa ali smerokaza več, tudi v občinskem uradu slovenščina ni pripuščena kot drugi uradni jezik. Na tej liniji leži tudi dejstvo, da slovenščine Škocijanarji tudi pred sodnimi oblastmi ne smejo uporabljati.

Torej je ležalo na dlani, da si Slovenci sami pomagajo. Hartmanovi so naročili pri Koroški dijaški zvezi, Celovec, Viktringer Ring 26, tablico z navedbo kraja v obeh jezikih ter hišne številke. Dvojezičnost je poglavar družine Folti Hartman dobil ravno prav k 50. obletnici dirigiranja. Slovenska beseda in predvsem pesem ne bo odmevala več samo znotraj lastnih zidov ter na mnogoštevilnih nastopih ampak bo vidna tudi na zunaj — predvsem številnim turističnim gostom, ki gredo pri Hartmanovih noter in ven: Hartmanovi imajo namreč tudi penzion.

Koroška dijaška zveza si je zastavila visok cilj: organizirati na 500 slovenskih hišah dvojezičen napis! To naj bo edinstvena demonstracija, naj se vlada spomni svojih dolžnosti ter naj sledi končno privatni iniciativi tudi uradna izpolnitev člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Koroška dijaška zveza poziva vse rojake, naj okrasijo svoje hiše z dvojezičnim napisom. Naročila s točno navedbo naslova ter hišne številke pošljite na naslov KDZ.

Pri 10 okrožjih: samo SPÖ in ÖVP

Ustavno sodišče je, kakor smo poročali, spoznalo, da je pri deželnozborskih volitvah eno samo volilno okrožje premalo. Kajti ustava govori o „okrožjih“, torej v množini, po nemškem izvirniku ustave bi morala biti dežela razdeljena vsaj v dve volilni okrožji — nemščina ne pozna dvojine. Ustavno sodišče je odločilo na podlagi pritožbe gradiščanske ÖVP.

Reakcije na Koroškem: obe veliki stranki oziroma vrhovni zastopniki sta se izrekli za razreditev dežele na več volilnih okrožij. Sedaj nastane problem: geslu o nedeljenosti Koroški seveda odgovarja, da se ne bi dalo dežele razkosati na več umetnih okrožij, ker je pač dežela nastala ter se razvijala kot celota. Edino možno razdelitev na volilna okrožja sta potem videli obe veliki stranki v tem, da bi volilno območje razdelili na deset političnih okrajev. V teh naj bi prišle stranke do svojih osnovnih mandatov, ostali mandati pa naj bi bili seštetni ter porazdeljeni na deželni ravni.

Vendar se kaže, da ta sistem pospešuje le večje stranke. Na primer bi na ta način celo FPÖ zdrknila iz deželnega zbora, kajti kljub svojim 35.000 glasovom v celi deželi v nobenem okraju ne bi dobila osnovnega mandata. Štiri mandate svobodnjakov bi si bratovsko — in ne po poropcu — razdelila SPÖ in ÖVP: socialisti bi v takem deželnem zboru imeli 22 mandatov, ÖVP pa 14. Prav tako ne bi dobili Slovenci svojega mandata — kajti za okraj Velikovec, kjer bi Slovenci imeli najboljše možnosti, bi bilo treba skoraj 8000 glasov.

Za primerjavo: v okraju Feldkirchen bi bilo potrebno za en mandat manj kot 7000 glasov, za Šmohor pa skoraj 12.000 glasov.

Medtem se pojavlja tudi argument, da bi različen limit za do-

sego osnovnega mandata prav tako nasprotoval ustavi: le-ta namreč zahteva, da mora biti volilna pravica enaka.

Za več demokracije v deželi!

Narodni svet koroških Slovencev se je izrekel na svoji seji v ponedeljek, dne 3. julija t. l., za vsako pozitivno spremembo ustave v deželi, ki prinaša ljudstvu več demokracije in pospešuje slovensko narodno skupnost v deželi. Diskusija o spremembi ustave na Koroškem se je pričela po razsodbi ustavnega sodišča v zadevi deželnega volilnega reda na Gradiščanskem, v kateri je rečeno, da je protustavno, če je v neki zvezni deželi le eno volilno okrožje. Narodni svet koroških Slovencev je mnenja, da je simptomatično za Koroško, da se nekatere večinske stranke prav tedaj spominjajo koroških Slovencev, kadar imajo strah, da bi same utrpeli škodo. To se je zgodilo npr. v Rožeku in Dobri vasi, ko je šlo za ukinitvev okrajnih sodišč in na manjšino se sedaj sklicujeta ÖVP in celo FPÖ, ko želijo predvsem socialisti povišati število volilnih okrožij od 1 na 10. Po ustavni ureditvi, kakor si jo predstavlja Leopold Wagner, svobodnjaki namreč ne bi več imeli sedeža v deželnem parlamentu.

Kadar bi šlo za dejansko demokratizacijo političnega življenja v deželi, ko jo zvezna ustava predvideva in celo želi, tedaj naltimo pri odgovornih v deželi na gluha ušesa. Tako je predvideno, da se število mandatov v deželnem zboru more povišati od 36 na 48, kadar ima neka dežela nad pol milijona prebi-

valcev. Toda na Koroškem je ostalo vse po starem, ker so se zbal komunistov in predvsem slovenskega zastopnika v deželnem zboru. Če bi namreč bila SPÖ, ÖVP in FPÖ mar avstrijska ustava, bi bila KEL zastopana z mandatom v deželnem zboru.

Narodni svet koroških Slovencev je v svojem stališču posebno poudaril, da bi mogli govoriti o demokratizaciji koroške deželne ustave le tedaj, kadar bi se uresničile upravičene želje in zahteve koroških Slovencev po enakopravni udeležbi v koroškem javnem življenju, kamor spada tudi možnost izvolitve slovenskega predstavnika povsod tam, kjer se kujejo načrti o kulturnem, socialnem in gospodarskem ustroju v deželi. Kot primer se ponuja ureditev pri danški manjšini v Zvezni republiki Nemčiji, ki je ustregla želji manjšine in sprejela določbo, ki omogoča manjšini izvolitev svojega predstavnika v deželnem parlamentu.

Na Koroškem do danes še nismo tako daleč. Koroška večinska družba si doraslega in prištevne deželana ne želi. Nasprotno: z vso silo se trudi, da bi ostal koroški Slovenec politično neprišteven, želi, da bi se podvrgel pod politične programe koroških večinskih strank, ki pa od prve do zadnje manjšine ne upoštevajo! Toda primeri drugod že kažejo, da ta želja ni uresničljiva...

Boljše gospodarsko sodelovanje!

Potrebi po skupnem reševanju skupnih gospodarskih problemov ter izgradnji zunanjetrgovinskih stikov med Avstrijo in Jugoslavijo odgovarja ustanovitev biroja Gospodarske zbornice Slovenije v Celovcu. Slovesno predstavljen je bil biro zadnji četrtek. Slovesnosti se je udeležilo lepo število častnih gostov z namestnikoma deželnega glavarja Frühbauerjem in Bacherjem ter deželnim svetnikom Ferrarjem na čelu, poleg tega seveda diplomatski zastopniki, visoki uradniki ter tudi zastopniki koroških Slovencev.

Vodja celovškega biroja Veno Doljak je pozdravil goste. S strani gospodarske zbornice Jugoslavije je njen generalni sekretar Stepan Suša orisal trenutni položaj gospodarskih odnosov med obema državama. Jugoslavija ima predvsem

velik zunanjetrgovski primanjkljaj napram Avstriji, razen tega se je zmanjšal trgovski volumen med obema državama v zadnjih treh letih za skoraj tretjino (od 500 milijonov dolarjev na 360). Možnosti za bolj zadovoljivo bilanco je Suša videl predvsem v udeležbi avstrijskega kapitala pri jugoslovanskih podjetjih, ter pri tehnično-industrijskem sodelovanju, pri inženiringu.

Predsednik koroške trgovinske zbornice posl. Karl Baurecht je omenil, da se je zvišal sejmski kontingent za obe državi na 50 milijonov šilingov ter opozoril na srečanje treh dežel Furlanije-Juljske krajine, Slovenije ter Koroške, ki bo v nekaj tednih na Koroškem in kjer bo imel predsednik slovenske gospodarske zbornice Andrej Verbič glavni referat.

Parlament: kdo ima prednosti od predora skozi Karavanke?

Kot znano, je Avstrija sklenila lani z Jugoslavijo posebno državno pogodbo, ki urejuje gradnjo predora skozi Karavanke. Gre za projekt, ki je v vseevropskem interesu, predvsem pa sta na njem zainteresirani obe prizadeti državi oz. deželi: Jugoslavija oz. Slovenija, ter Avstrija oz. Koroška.

Takoj po podpisu te pogodbe med obema državama je bilo marsikje slišati — tudi v višjih političnih krogih, češ da je Avstrija Jugoslaviji šla zelo na roko, čeprav da ta predor koristi le Jugoslaviji. Prejšnji teden pa se je v parlamentu tega vprašanja dotaknil tudi koroški socialistični poslanec dr. Hans Kerst-

nig. Njegova izvajanja so v tolikor zanimiva, da je očitno pospravil s temi namigovanji. V naslednjem prinašamo tisti del njegovega stališča, ki govori o karavanškem predoru. Smatramo, da se bo ta govor treba dobro zapomniti.

Jugoslawien und insbesondere Slowenien suchen mit dem Karawankentunnel den Anschluß an das europäische Autobahnnetz und eine leistungsfähige Verbindung der künftigen transjugoslawischen Autobahn, der 1200 Kilometer langen „Illyrika“ nach Norden. Für Österreich bedeutet der Tunnel die natürliche Fortsetzung der Autobahn nach Süden, womit es sich um die

einzigste Europastraße handelt, die über den Kontinent hinaus ihre Fortsetzung findet. Tauern- und Karawankenautobahn stellen einen Teil der wichtigsten europäischen

Straßenverbindungen von Skandinavien und Mitteleuropa in die Balkanländer und über Grevgia und Istanbul bis in den Nahen und Mittleren Osten. Für Österreich selbst

wird der Karawankentunnel die Grenzübergänge Tarvis, Wurzen- und Loiblpaß entlasten, wo es jetzt schon immer wieder zu kilometer-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Dvojezično ozemlje točno opisano

Šef koroške ÖVP Knafl je v intervjuju za ORF imel pomisleke, da bi koroški Slovenci z lastno listo imeli za vselej zabranjen vstop v deželni zbor, ako bi Koroško razdelili na 10 volilnih okrožij, ki bi bili enaki z političnimi okraji. Originalton Knafl: „Manjšina živi raztreseno v več okrajih, v Šmohorju, Beljaku, Celovcu ter Velikovcu“.

Argumentacija, ki vzbuja pozornost: kajti doslej je bil tenor na Koroškem, da ne vedo, kje živi manjšina. Torej jo je treba prešteti, preden naj bi dobila pravice. Štetje je bil en sam fiasko za stranke, kajti Slovenci so vseskozi bojkotirali štetje in so našli bornih 2600 Slovencev na dvojezičnem ozemlju. Kljub temu sedaj vedo zastopniki tiste stranke, ki se tako rada hvali, da je njej in njeni iniciativi pripisati, da je do ugotavljanja sploh prišlo, kje ži-

vi manjšina. Pa še kako točno to vedo. Knaflav opis se popolnoma strinja z našimi predstavami — samo: zakaj potem n. pr. Slovenci na Zilji nimajo skoraj nobenih pravic, nič uradne dvojezičnosti, nič topografskih napisov, nič sodnega jezika, nič ... Zakaj ne v Škocijanu, zakaj na nobeni od glavnih cest ni videti nobenega dvojezičnega napisa, ko manjšina živi v štirih okrajih? Še mnogo je vprašanj. Vse postavijo docela na laž zagotovitve, da je ugotavljanje potrebno, da bodo potem vedeli, kje živijo koroški Slovenci, da jim bodo potem dali pravice. Štetje je bilo, zakon je tu, pravic pa manj kot poprej. Zakaj se nobeden od bodočih sosvetnikov treh velikih strank noče profilirati, da bi zahteval dvojezičnost tudi za okraj Šmohor? Nekaj tukaj ne more biti v redu.

„Uspeh, ki zahteva premislek“

Volitve v pokrajinski svet ter občinske volitve v Furlaniji-Juljski krajini so mimo. — NT je v svoji zadnji številki na prvem mestu obširno poročal o njihovem izidu. Dober teden navrh je čas, da se napravi prva analiza obširnega materiala števil. Gotovo najbolj pristojen za tako analizo je tržaški neodvisni „Novi list“. Njegovo analizo v obliki uvodnika posredujemo tudi našim bralcem:

Ob izidu volitev je deželno vodstvo Slovenske skupnosti upravičeno izrazilo zadovoljstvo, ker je doseglo tri cilje, ki si jih je bilo postavilo med volilnim bojem: ohranitev svojega predstavnika v deželnem svetu, pridobitev mandata v goriškem pokrajinskem svetu, ki ga je bila izgubila na volitvah leta 1975, in ohranitev svojega zastopnika v tržaškem občinskem svetu. Vsi ti trije glavni cilji so bili doseženi, zaradi česar lahko na splošno upravičeno govorimo o uspehu.

Priznati je treba, da so zadnje volitve predstavljale za Slovensko skupnost izredno hudo preizkušnjo, kajti glasovi slovenskih volilcev in volivk še nikdar niso bili predmet tolikšne pozornosti in vsakovrstnih vab, ki so prihajale od glavnih italijanskih strank, kot tokrat. To je bila na Tržaškem med drugim posledica

prisotnosti novepečene „Liste za Trst“, ki je vzbujala strah v vodstvih vseh glavnih italijanskih strank. Ne smemo nadalje pozabiti, da je Slovenska skupnost stalno „trn v peti“ italijanskim strankam, kar prihaja za časa volitev še posebno do izraza. Če imamo vse to pred očmi, lahko rečemo, da je Slovenska skupnost srečno in brez izgub prestala hudo preizkušnjo, da je povsem opravičila svoj obstoj in da lahko zdaj nadaljuje z novim elanom svoje odgovorno delo.

Deželno vodstvo Slovenske skupnosti pa ne bi smelo kljub uspehu molče mimo dejstva, da je slovenska stranka na volitvah za deželni svet v primerjavi z volitvami leta 1973 rahlo nazadovala tako v odstotkih kot v glasovih v tržaškem in tudi v goriškem volilnem okrožju in da te izgube ni moglo poravnati tistih 634 glasov, ki jih je pridobila v ostalih treh volilnih okrožjih, kjer je Slovenska skupnost prvič nastopala. Glasovi, zbrani v tolmeškem, videmskem in pordenonskem okrožju, pa so bili po vsej verjetnosti odločilni za izvolitev deželnega svetovaleca, oziroma za potrditev dr. Draga Štoke.

Enega izmed vzrokov za rahli osip glasov smo že omenili, vendar mislimo, da bi moralo vod-

stvo Slovenske skupnosti globlje proučiti volilne izide tako v posameznih občinah in v vseh slovenskih ali pretežno slovenskih predelih v deželi Furlaniji Juljski krajini. Še posebno pozornost pa bi Slovenska skupnost morala posvetiti tržaški pokrajini, kjer je bil padec glasov sorazmerno največji.

Mislimo, da se ne motimo če trdimo, da bi bil volilni izid za Slovensko skupnost na Tržaškem še manj ugoden, če ne bi bila zagrabila za politično delo mladina. Škoda je le, da se je ta začela nekoliko prepozno organizirati, kajti v nasprotnem primeru bi bili rezultati gotovo boljši. Prav mladim mora odslej Slovenska skupnost posvečati največjo pozornost. Delo se mora začeti že v prvih razredih višje srednje šole in po možnosti že v zadnjih razredih nižje srednje šole. S tem seveda nečemo reči, da se srednja in starejša generacija lahko zanemarljato, kajti zlasti starejši zaslužijo največjo pažnjo.

Slovenska skupnost je tudi na teh volitvah dokazala, da uživa zaupanje in podporo lepega dela slovenske narodne manjšine v Italiji, kar ji bo gotovo vliilo novega poguma za nadaljevanje svojega poslanstva v korist v celotne slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

27

Aus dem Wilajet Kärnten

VIII. Der Min. Erl. vom 11. 6. 1888 Z. 6556 schreibt vor, daß die Grazer, Klagenfurter und Laibacher Zeitung slowenische Edikte unverändert u. zwar wenn die Eingabe slowenisch ist, nur in slowenischer Sprache, hingegen in beiden Landessprachen dann zu veröffentlichen haben, wenn dies die Partei ausdrücklich wünscht, oder das Gericht es für notwendig befindet.

IX. Der Min. Erl. vom 20. 3. 1889 Z. 5340 macht wiederholt aufmerksam, daß sowohl in Krain als auch in dem damaligen Kreisgerichtssprengel Cilli und in den slowenischen Gegenden vom Kärnten sich nach den Just. Min. Erlässen vom 15. 3. 1862, 5. 9. 1867 und 18. 4. 1882 zu benehmen ist.

X. Endlich sei noch hervorgehoben der Just. Min. Erl. vom 10. 1. 1889 Z. 21599 1888, welcher für die slowenischen Gegenden von Kärnten sich nach den Just. Min. ein bestimmtes Kronland, die Einführung doppelsprachiger Gerichtssiegel anordnet.

Dies sind die wesentlichsten Bestimmungen der sogenannten Sprachenverordnungen.

Die Rechtsgültigkeit dieser Sprachenverordnungen ist bisher von keiner Seite ernstlich angezweifelt worden. Ein Interesse an der Anfechtung derselben hätten übrigens nur die Slowenen, keinesfalls aber die Deutschen, da durch diese Erlässe die allgemeinen gesetzlichen Anordnungen des § 13 a. G. O. und § 4 des Pat. von 1854, und schließlich des Art. 19 des St. G. G. über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger nicht überschritten, sondern vielmehr zum Schaden der slowenischen Amtierung eingeschränkt und beschnitten wurden. Die Deutschen haben daher keinen Grund, sich gegen diese Erlässe aufzulehnen und haben es bisher auch nicht getan. Siehe diesfalls die Rede des Abg. Šuklje in der 183. Sitzung des Abgeordnetenhauses vom 16. Dezember 1892, worin der genannte Abgeordnete konstatiert, daß der damalige Führer der vereinigten deutschen Linken Edler von Plener die Rechtsgültigkeit der Sprachenverordnung vom Jahre 1882 ausdrücklich zugegeben und erklärthat, daß, wenn sich irgend jemand heute oder über Jahr und Tag auf sie berufen wollte, dieselbe praktisch angewendet werden müßte!

Diese Altliberalen waren doch noch ehrliche Kerle im Vergleich zu ihren Kindern, den heutigen Deutschnationalen.

Es ist bereits wiederholt darauf verwiesen worden, daß die Sprachenverordnungen vom Jahre 1862, 1866, 1867 und 1882 gleichmäßig für Krain, Untersteiermark und die slowenischen Teile von Kärnten Geltung haben. (Siehe die bezügliche ausdrückliche Vorschrift in der Sprachenverordnung vom Jahre 1882 und in jener vom 20. 3. 1889 Z. 5340).

Auf Grund dieser Sprachenverordnung hat sich der derzeitige sprachliche Rechtszustand in Krain und Untersteiermark entwickelt, womit der Beweis erbracht ist, daß diese Sprachenverordnungen einer gleichen Anwendung der slowenischen Sprache bei den gemischtsprachigen Gerichten in Kärnten nicht entgegenstünden, wenn die Justizverwaltung den Mut aufbrächte, ihren eigenen Anordnungen auch Geltung zu verschaffen. Die späteren Ausführungen aber werden zeigen, welch brutaler und raffinierter Interpretationskünste man sich bedient hat, um Gesetz und Verordnung in das gerade Gegenteil von dem, was sie intendierten, zu verkehren und den derzeitigen Ex-lex-Zustand herbeizuführen.

Zunächst aber hatte die Sprachenpraxis bei den gemischtsprachigen Gerichten in Kärnten im großen und ganzen die gleiche Entwicklung genommen, wie im benachbarten Steiermark und Krain. Die volle Gleichberechtigung der slowenischen Sprache wurde im Prinzip ohne weiteres zugestanden. Slowenische Eingaben wurden anstandslos angenommen und auch in slowenischer Sprache erledigt. Die üblichen Drucksorten für die Tagsatzungsanordnungen, Zahlungsbefehle im Mahn- und Wechselverfahren, Exekutionsbeschlüsse, Versteigerungen, Ladungen der Parteien und Zeugen, Tagsatzungsprotokolle, Kontumaz- und Anerkenntnisurteile usw. lagen bei allen Gerichten in hinlänglicher Anzahl auf und wurden auch regelmäßig verwendet. Was aber die Verhandlungssprache anlangt, so galt der slowenische Vortrag der Parteien und deren Vertreter ohne irgendwelche Einschränkung als statthaft, ohne Rücksicht darauf, ob der Gegner, dessen Vertreter oder der Staatsanwalt der slowenischen Sprache mächtig war oder nicht und ohne Rücksicht darauf, ob die slowenische Partei der deutschen Sprache kundig war oder nicht, was umsomehr hervorgehoben zu werden verdient, als heute Gericht, Staatsanwaltschaft und Advokaten in merkwürdiger Eintracht genau das Gegenteil von dem praktizieren, was sie früher widerspruchslos selbstverständlichen Ausfluß der Gleichberechtigung der slowenischen Sprache hingenommen hatten.

Einzelne Anstände sind gewiß auch damals vorgekommen, was aus den mehrfachen Justizministerialerlassen hervorgeht, welche Ende der 80iger und 90iger Jahre erflossen sind. Allein, ihr Grund war meistens nicht in einer prin-

zipiellen Ablehnung der sprachlichen Gleichberechtigung, sondern in der sprachlichen Mangelhaftigkeit des damaligen Gerichtsapparates zu suchen.

Dies war der sprachliche Zustand, bevor sich Dr. Alois Kraut in Klagenfurt als Advokat niederließ (1897). Seit dem hat die Amtierung in der slowenischen Sprache naturgemäß eine größere Verbreitung und Vertiefung erfahren. Da Dr. Kraut, ein gebürtiger Kärntner Slowene, prinzipiell für alle slowenischen Parteien nur in slowenischer Sprache amtierte und darauf achtete, daß die Gleichberechtigung auch seitens der Gerichte nirgends durchbrochen wurde.

Die Richtigkeit dieses sprachlichen Zustandes kann durch Anführung von Hunderten gerichtlicher Akten jederzeit nachgewiesen werden. Wenn die Deutschen daran zweifeln und ihnen an der Eruiierung der Wahrheit und nicht an der Verhetzung durch nationale Schlagworte gelegen ist, so mögen sie nur durch ihren Gönner und Vertrauensmann, den derzeitigen Justizminister, amtliche Erhebungen bei allen gemischtsprachigen Gerichten in Kärnten einleiten lassen. Wir Slowenen haben dagegen absolut nichts einzuwenden. Im Gegenteil wünschen wir nichts sehnlicher, als daß endlich aktenmäßig der frühere sprachliche Zustand festgestellt werde und die volle Wahrheit an den Tag komme. Freilich verstehen wir aber unter der aktenmäßigen Feststellung nicht etwa in allgemeinen Redewendungen gehaltene, unkontrollierbare Berichte der betreffenden Gerichte, sondern die Überprüfung der gerichtlichen Registraturen und Feststellung der sprachlichen Behandlung der einzelnen Akten. Daß dies möglich ist und ohne besondere Anstrengung binnen wenigen Wochen durchgeführt werden kann, beweist der später noch zur Erörterung gelangende Artikel der amtlichen Klagenfurter Zeitung vom 21. 1. 1909, betreffend die Sprachenpraxis beim Bezirksgericht Klagenfurt. In diesem Artikel findet sich eine amtliche Zusammenstellung über die Anzahl und über die Art der Erledigung der in den letzten zehn Jahren (1898—1908) beim k. k. Bezirksgericht Klagenfurt eingelaufenen slowenischen Eingaben.

(Dalje prihodnjič)

6 koroških Slovencev v Domu umetnikov v Celovcu

Novi vodja Velike galerije v domu umetnikov v Celovcu Adolf Scherer je izbral iz skupine „mladjevcov“, ki so razstavljali v skupni razstavi pred leti v galeriji Hildebrand, v Trstu, Kranju, Mariboru ter Beljaku, 5 umetnikov (Ernst Arbeitstein, Jože Boschitz, Gustav Januš, Valentin Oman ter nenazadnje Zorka Weiss) ter jim dodal svoje „odkritje“ Johannes Zechnerja iz Celovca. Zanjega še nismo poznali kot koroškega Slovenca, zato bo gotovo zanimiv tudi njegov prikaz v prihodnji številki revije mladje. Adolf Scherer se je že nekaj let trudil za kulturno enakopravnost koroških Slovencev, organiziral je že omenjeno razstavo Mladjevcov v Beljaku ter pripravil zelo lep katalog o obeh deželni jeziki, kar je bilo tedaj gotovo pionirsko delo pod geslom „zweisprachig ist besser“ ter tudi izraz odkrite in konkretne solidarnosti. Adolf Scherer se m. dr. trudi tudi za sodelovanje umetnikov Slovenije in Koroške.

K razstavi sami: Preenostavno je — čeprav se to vedno spet in spet dogaja — spravljati Ernsta Arbeitsteina v vlogo posnemovalca Wernerja Berga, ker ne smemo pozabiti, da Ernst ustvarja zelo resno in samokritično in je poenostavljanje v smeri „posnemanja“ res očitek docela provincialističen (poznamo samo Wernerja Berga, o drugih svetovnih umetnikih pa poznamo morda samo ime). Ernst Arbeitstein se bolj in bolj bliža ploskovnemu izražanju in bo gotovo zelo zanimivo, kam se bo še razvil.

Jože Boschitz, ki je prvič razstavljal v kolektivni razstavi mladjevcov v galeriji Hildebrand, je medtem po-

stal profesor za umetnost in ročno delo ter poučuje na Dunaju, čeprav bi se zelo rad preselil na Koroško (doma je v Metlovi). Boschitzov pristop do umetnosti je docela političen, poskuša izraziti svoje politično gledanje tudi v svojih slikah, ki s tem brez dvoma pridobijo na izpovedni moči.

Naivna dela Gustava Januša so pred leti zajela vsakega, ki je imel možnost, da si jih ogleda ob priliki kake razstave ali celo pri umetniku samem. Tisto linijo je radikalno zapustil ter se po letih poizkus-

kov z raznimi mobilnimi slikami „pop-art“ časa našel pri mozičkih iz gumija, ki jih v raznih kombinacijah razstavlja ali pa jih prikazuje v fotografijah z raznimi ozadji.

Razveselljivo je predvsem, da se v tako kratkem času, ki je potekel od zadnje razstave, lahko zabeleži dokaj lep napredek vseh „naših“ umetnikov. Vsakdo se seveda ne bo strinjal z razvojem Gustava Januša, umetnik sam naj določa svojo pot.

„Sloves“ rojaka Valentina Omana se izraža že v dolgi vrsti razstav

po celem svetu, ki so navedene na njegovih straneh v dvojezičnem katalogu pričujoče razstave. Edini glavnopoklicni umetnik iz vrste teh šestih se more docela posvetiti svoji umetnosti in je tokrat razstavil nekaj „asfaltnih“ slik, to so slike v docela novi tehniki, ki jo je razvil Oman v teku svojega dela z različnimi materiali, predvsem pa tudi delih z betonom (Slovenska gimnazija ter razni betonski reliefi).

Slike, ki jih je razstavljala Zorka Weiss, so presenetile, ker se je močno oddaljila od svoje tehnike „nežnega izraza“ ter se približala zelo geometričnim formam. Medtem ko je še pred meseci upodabljala motive iz narave, je tokrat razstavila strukturne slike, katerih razvoj bo tudi brez dvoma zelo interesanten, ker se je močno oddaljila od „Weilerjeve“ šole na dunajski akademiji (Dalje na 4. strani)

Dvojezična literatura Janka Ferka

Že več let piše in objavlja mladi slovenski literat Janko Ferk v raznih časopisih in revijah pesmi in prozo. Te dni pa je izšla njegova prva samostojna zbirka „Hladni ogenj/Kühles Feuer“, ki jo je predstavil javnosti v okviru „Literaturkaffee“ v Celovcu. Ferk zaključuje sedmi razred Slovenske gimnazije v Celovcu in se ukvarja s poezijo predvsem v slovenščini, v nemščini pa s krajšo prozo.

Večer „literature ob kavi“ je sooblikoval Ferkov sošolec Maks Do-

ukvarja se s pesnikovanjem, manj s pisateljevanjem.

Treba pa je ob dejstvu, da taki poskusi le redko preraščajo nivo prvih zagonov, pa tudi ob dejstvu, da so med slovenskimi koroškimi avtorji samostojne zbirke bolj redke, prisluhniti angažiranosti in literarnemu hotenju Janka Ferka.

Njegova prva zbirka pa predstavlja tudi oblikovno edinstven primer na koroških knjižnih policah, saj gre za konsekvenco in doživeto dvojezičnost. Ferk ne prevaja svojih del, temveč piše kakor mu narekuje jezikovna nuja ter trenutni miselni ambient — v slovenščini in nemščini. Vsebinsko in idejno pesniški svet Janka Ferka prav gotovo prerašča ožjo motiviko koroške stvarnosti, saj mu gre bolj za razmišljanja o človeku in o bistvu življenja. Pogled nanje in zapis je kritičen in konkreten, večkrat ironičen ali satiričen. „Zbirko prevevata mladostni entuziazem ter presoja-joč — pa vendar optimističen — pogled na sedanost in bodočnost. Posvetilo „Slovenecem in tebi“ postavlja avtorja v središče življenjskega prostora, ki že v teh mladih letih doživlja nekaj nestrpnega koroškega vzdušja. Ta želja Ferkove jasne deklaracije ter vera v možnost izboljšanja nedostatkov ostaja ozadni tenor tudi večini njegovih pesmi“, ocenjuje Ferkov miselni svet Jožko Kovačič v prologu. Epilog k nemški prozi je napisala zbirki dr. Marija Spieler.

Publikacijo mladega slovenskega avtorja sta izdala kulturni odsek Koroške dijaške zveze ter Slovenski informacijski center v Celovcu. „Hladni ogenj/Kühles Feuer“ lahko kupite tudi v Mohorjevi knjigarni ter Naši knjigi.

Parlament: kdo ima prednost od predora skozi Karavanke?

(Nadaljevanje z 2. strani)

langen und stundenlangen Wartezeiten kommt. Der Karawankentunnel selbst wird die Strecke von Villach nach Abling (Jesenice) auf die Hälfte, die Fahrzeit sogar auf ein Drittel verkürzen.

Der am 15. September 1977 in Bled geschlossene Staatsvertrag über den Karawankentunnel sieht den Baubeginn spätestens im kommenden Jahr und die Fertigstellung im Jahre 1983 vor. Die Gesamtkosten werden auf rund zwei Milliarden Schilling geschätzt und von Österreich und Jugoslawien je zur Hälfte getragen, obwohl 60 Prozent der Ausbaustrecke auf österreichischem Gebiet liegen. Geteilt werden auch die künftigen Mauteinnahmen ebenso wie Betriebs- und Erhaltungskosten. Beide Staaten statten ihre Bau- und Betriebsgesellschaften — in Österreich die Tauernautobahngesellschaft — mit je 400 Millionen Schilling Eigenmittel aus, die österreichische Gesellschaft erhält 120 Millionen vom Bund, 80 Millionen (immerhin 20 Prozent) vom Land Kärnten und 200 Millionen aus der Bundesmineralölsteuer.

Wenn man bedenkt, daß die jugoslawische Trägersgesellschaft die Beschaffung und Besicherung der gesamten erforderlichen Fremdmittel von 1,6 Milliarden Schilling übernimmt und Österreich zu deren Amortisation lediglich die Mautüberschüsse beitragen muß und nur in den ersten drei Betriebsjahren die Sonderregelung gilt, daß, soweit erforderlich, Österreich die anteiligen Jahreskosten für Betrieb und Erhaltung aus zweckgebundenen Straßenbaumitteln ersetzen muß, dafür aber der Bund keinerlei Haftung zu übernehmen braucht, so stellt der Karawankentunnel ein Bauvorhaben mit den geringsten Belastungen der Steuerzahler dar.

mej. Oba literata utirata slične poti, izhajata iz istega razreda ter pišeta literaturo v obeh jezikih. Domejevi motivi izhajajo vse bolj iz realnega koroškega ambienta, tudi vsebinska predelava je bolj direktna in spontana. Morda se mu posreči literarni vzpon, ki bi ga ob priliki predstavil tudi v knjižni obliki.

Dijaška mladina se na Slovenski gimnaziji precej bavi z literaturo,

Aktivitete dunajskega kluba

V okviru gospodarskega krožka je predaval 19. maja v Klubu Janko Uroš, tajnik Zadružne zveze v Ljubljani. Govoril je o zgodovini, razvoju in pomenu slovenskega združenstva.

Dan navrh je Klub priredil „Večer solidarnosti s Čilom“. Najprej je zaigrala čilska skupina RANQUIL, ki je navdušila klubaše s pesmimi iz Južne Amerike ter političnimi pesmimi, navrh pa je poročal dr. Berger, predsednik čilske solidarnostne fronte v Avstriji, o situaciji v Čilu in Južni Ameriki. Pripovedoval je o brutalnem nastopanju militarističnih diktatur, ki imajo na vesti množično število usmrčenih, ujetih in takih, za katerimi je izginila vsaka sled. Govoril je o delegaciji štirih žena, ki so kot zastopnice 567 oseb, za katere se ne ve, kje se nahajajo, potovale po Evropi ter intervenirale pri raznih odgovornih državnih zastopnikih, da primerno ukrepajo. V sklopu s tem so postavile tudi ultimatum, ker pa s strani Pinocheta ni bilo odgovora, so sledile v mnogih državah Evrope gladovne stavke. Solidarnostnemu gibanju proti nastopanju militaristične diktature se je pridružil tudi KSŠ na Dunaju.

Zaradi široke klubske dejavnosti so postali prostori pretesni, tako, da so bili klubaši prisiljeni Klub preurediti in povečati. Nadaljnji sestanki so se odvijali v študentskem domu „Vindoboni“.

Prvi gost v „Vindoboni“ je bil jugoslovanski veleposlanik Pribičević. Predaval je o jugoslovanski zunanji politiki s posebnim ozirom na meddržavne odnose med Avstrijo in Jugoslavijo. Jugoslavija je bila že vedno zainteresirana za dobre med-sosedske odnose. Zaradi nerešenih pravic glede slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji pa so nastale napetosti med tema dvema državama. Vseeno pa ni v interesu Jugoslavije, da se zapre proti Avstriji. Pomoč manjšinam pa naj bi se razen v drugih oblikah odvijala predvsem na gospodarskem področju.

Teden navrh je dr. Hans Haas govoril o ideologiji kot sredstvu oblasti za pospeševanje asimilacije. Segel je nekoliko nazaj v zgodovino in prikazal problem asimilacije in diskriminacije slovenske manjšine z družbenega vidika. S tem, da je bilo uradništvo, vodstvo kulturnih in političnih organizacij vzlic veliki številu slovenskega prebivalstva vedno v nemških rokah, ki so

FARNA SKUPNOST ŠENTJANŽ VABI NA

PASIJON
V FARNO CERKEV V
ŠENTJANŽ V ROŽU

● SOBOTA, 22. JULIJA 1978, OB 20. URI

● NEDELJA, 23. JULIJA 1978, OB 20. URI

predstavljali višji sloj, so s pritiskom od zgoraj postopoma germanizirali. Pozicije učiteljstva in birokracije so dobili le stoodstotno protislovensko usmerjeni. Dodatno orožje germanizacije je bil tudi še poznejši kapitalizem, potem, ko so majhne slovenske kmete integrirali v kapitalistično gospodarstvo.

16. 6. je v okviru predavanj z gospodarsko tematiko predaval dipl. ing. Jože Habernik o raznih možnostih gospodarstva na južnem Koroškem. Kot poslovodja tovarne

Topsport v Šmihelu pri Pliberku je poročal o nastanku in delovanju le-te. Dejal je, da bi bilo dovolj možnosti za uspešno gospodarstvo v prid slovenski manjšini na Koroškem, da pa bo treba rešiti najprej kaderski problem. Zato bi bilo potrebno, da se ustanovi slovenska trgovska šola, ki bi v začetku morda imela na razpolago prostore na Slovenski gimnaziji v Celovcu. Važno pa bi bilo tudi usmerjanje gimnazijcev za študije ekonomskega značaja.

30 let nt - 30 let nt - 30 let nt

NAROČILNICA

Naročam letni abonma za „Naš tednik“, za ceno 150.— šil.
(150.— din)

Ime:

Naslov:

Datum

Podpis

Naročniki „Našega tednika“ naj pošljejo naročilnico na naslov: Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec. Naročniki iz Jugoslavije naj uporabijo naslov: ADIT-DSZ, 61000 Ljubljana, Gradišče 10.

30 let nt - 30 let nt - 30 let nt

Hotel „Korotan“ spet obratuje

Slovenski hotel „Korotan“ v Sekiri ob Vrbskem jezeru, okoli katerega je bilo v zadnjem času slišati toliko misterioznih stvari, tudi letos obratuje in vabi izletnike oz. turiste. Upravo hotela je prevzela hotelska družba Radenci iz Slovenije, ki skuša reaktivirati ta edini slovenski hotel ob poletni tako frekventiranem Vrbskem jezeru.

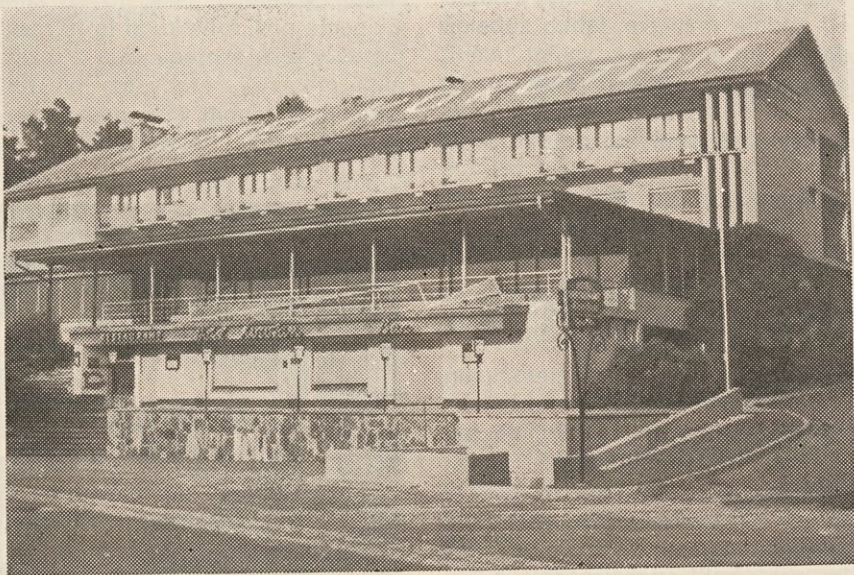
Da pa si je seveda treba delati preglednice, kako nagovoriti turiste, vodstvo hotela skuša z raznimi prireditvami zbuditi zanimanje pri letoviščarjih. Ti načini so deloma že v realizaciji deloma pa se pripravljajo.

Kot je dejal novi vodja hotela, Kocjan, se bo poskušalo z organizacijo piknikov privabiti goste Korotana samega kot tudi tistih, ki bivajo v okolici. Če bo dosti zanimanja, se bodo pikniki prirejali dvakrat tedensko, in sicer ob torkih

in četrtek. Nadalje je v načrtu štiri folklorni večeri v juliju in avgustu, namen teh pa je, približati slovensko kulturo inozemskim turistom.

Pa tudi na kulinarinem sektorju je v pripravi nekaj posebnega: vsaka sreda naj bo stala v znamenju domačih specialitet.

Da pa bi zajeli tudi izletnike, ki

prihajajo s turističnimi agencijami na Koroško, se je vodstvo „Korotana“ povežalo z le-temi, vrhu tega pa je v načrtu izmenjava obiskov gostov hotela „Korotan“ v hotelu „Radenci“ in obratno. Ob tej priložnosti bi si izletniki lahko ogledali zanimivosti tostran in onstran meje.

S strani vodstva hotela „Korotan“, obstaja zagotovilo, da se bo skušalo ugoditi vsem željam in hotel reaktivirati tako, da bo spet lahko konkuriral z ostalimi projekti, ki delajo ob Vrbskem jezeru, kar se tiče turizma.

Vodstvo hotela dosledno uporablja dvojezičnost (glej jedilnike!), v hotelu samem pa je zaposleno veliko število koroških slovenskih študentov in dijakov.

Občni zbor Avstrijske lige za človekove pravice

V petek preteklega tedna je bil na Dunaju občni zbor Lige za človekove pravice (Österreichische Liga für Menschenrechte), ki se je v svoji zgodovini že močno potegovala tudi za pravice koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov in je med drugim začela uporabljati v svojem glasilu „Das Menschenrecht“ kot prva ustanova (sledil je potem magazin „profil“ ter v najnovejšem času tudi novo ustanovljeni Extrablatt) dosledno dvojezične krajevne nazive za celotno dvojezično ozemlje Koroške. Na letošnjem občnem zboru, na katerem je bil potrjen „stari“ odbor (predsednik: Alfred Strörner, podpredsednik: dr. Ernst Jahoda, dr. Gerald Mader, min. Grete Rehor, generalni tajnik: prof. dr. Erich Körner), je bila enoglasno sprejeta tudi resolucija, ki jo objavljamo v celoti: „Občni zbor Avstrijske lige za človekove pravice, ki zaseda 30. junija 1978, se zahvaljuje zveznemu ministru za sodstvo za njegov predlog in zveznemu predsedniku za njegovo odločitev, da se ustavi pravni postopek proti štirim mladim koroškim Slovincem, ki so ob priliki jezikovnega štetja dne 14. novembra 1976 v občini Sele odnesli volilno skrinjico in uničili volilne liste, ki so bili v njej. Občni zbor pozdravlja delno enakopravno obravnavanje avstroslovenskih demonstrantov z nemško-nacionalnimi ugrabitelji dvojezičnih koroških krajevnih napisov v letu 1972.

F. K.

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Globasnica: sanacija cest

Sanacija cestnega omrežja v Globasnici je bila glavna točka, katero je obravnaval občinski svet na svoji zadnji seji v petek, dne 30. 6. 1978. Že na občinski seji dne 28. aprila letos, je vodja volilne skupnosti Alojz Gregorič opozoril na zelo slabo in nevarno stanje ceste med farno cerkvijo in novo ljudsko šolo. Z ozirom na dejstvo, da se bo še letos otvorila nova ljudska šola in da se bo zaradi tega uporaba te ceste bistveno povečala, je postala obnova nujno potrebna. Dela bodo obsegala razširitev ceste od hiše Fera do nove ljudske šole, izgradnjo križišča pri stari občini ter ceste mimo mrtvašnice do Huterjevega križa in asfaltiranje javnega parkirnega prostora pred mrtvašnico. Ves ta projekt bo stal po predračunu okoli 1,6 milj. šil. in ga bo izvedla firma Stuaq iz Velikovca. Težava pri izvedbi tega projekta pa je nastala pri nakupu zemljišča za razširitev ceste. Lastnik ocenjuje vrednost tega zemljišča na 90.000.— šil., ta znesek pa

je bil zastopnikom vseh treh frakcij previsok, tako da je bil določen gradbeni odbor, naj ponovno stopi v stik z lastnikom in skuša najti za vse sprejemljivo rešitev.

Pod točko 3 dnevnega reda se je razpravljalo o pogodbi za nakup 165 m² zemljišča od Malavaške skupnosti, v središču Globasnice, za katero pa je občinski odbor določil ceno 18.— šil. za m², proti glasovom slovenske frakcije, ki je zastopala stališče, da se mora plačati več. Razen drugih formalnih točk pa so prišle do govora tudi izkopanine na gori sv. Heme, katere je letos maja prišel deželni muzej in so bila zaključena konec junija. Rezultati so bili proti pričakovanjem zelo dobri, ter se je opazilo tudi veliko zanimanje med ljudstvom. Sedaj bo samo še treba konzervirati odkrite zidove in bo tako zaključena začetna faza izkopanine. Seja se je končala z željo odbornikov, naj se začete izkopanine drugo leto nadaljujejo v še večjem okviru.

6 koroških Slovencev v Domu umetnikov ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

demiji, ki jo je obiskovala po maturi na slovenski gimnaziji.

Na Dunaju pri profesorju Weilerju je tudi študiral Johannes Zechner, najmlajši umetnik te razstave, ki zapusti močan vtis s svojimi akvareli iz narave, ki so zelo nežne in morda niso bile čisto posrečeno razstavljene ob „monumentalnih“ slikah Ernsta Arbeitsteina.

Vsekakor je bila ta razstava šestih koroških Slovencev lep korak v smeri konkretnega sodelovanja: Pokazla je, da je možno tudi brez

Johannes Zechner

velikih govorov, odborov in sej, približati kulturnike obeh narodnosti v resnem delu. Razveseljivo tudi, da je uspelo celovškemu Domu umetnikov (Künstlerhaus) pridobiti Bejačana Adolfa Schererja, ki mnogo obeta in bo postal poleg galerije Hildebrand, ki že dolga leta dela zelo konstruktivno v smeri enakopravnosti, brez dvoma važen faktor v celovškem kulturnem dogajanju.

F. K.

KNJIGA TEDNA:

Janko Ferk
HLADNI OGENJ
KUHLES FEUER
Mohorjeva knjigarna
Celovec
Viktringer Ring 26

HOTEL „PAKA“ iz VELENJA (Slovenija)
vas vabi v nočni bar,
tel. 063-851-220.
Obiščite restavracijo „Jezero“,
tel. 063-850-170.

Poslovodja Lojze Krištof - 60 let

Dne 14. junija je obhajal marljivi poslovodja Kmečka gosp. zadruga Pliberk, čisto tiho, v krogu družine šestdesetletnico življenja. Novembra letos pa bo začelo teči trideseto leto, odkar je prevzel njeno poslovodstvo.

Kdor pozna zamotano poslovanje — s tremi skladišči — v Pliberku, Šmihelu in Žvabeku, ve, koliko skrbi leži na ramah Lojza, da ustreže številnim potrebam članov zadruga. Pri tem ga stalno spremlja skrb za konkurenčnost in dober letni zaključek.

Še dobro, da mu je Bog naklonil sposobno in ljubeznjivo življenjsko družico Zorko, ki mu po potrebi pomaga tudi v zadrugi, sicer pa skrbno gospodinja v lastnem domu, ki sta si ga postavila v Šmihelu in si v njem ustvarila družinico. Pri njej se Lojze najraje v prostem času zadržuje; tega ima sedaj nekaj več, ker je oddal poslovanje Posojilnice Pliberk in tudi Živino-

rejske zadruga za Libuče, mlajšim močem. Dolga leta poprej pa je bilo združeno vse v njegovi roki in odgovornosti. — Priučil si je tudi pomočnika, tako, da z mirnostjo gleda naproti letu, ko se bo podal v zasluženi pokoj. Prej pa bo zgradil v Pliberku še novo sodobno skladišče, z tehničnimi napravami, da bo naslednik z manjšim naporom opravljal to sedaj trdo delo. Želimo Lojzu pri tej kroni na njegovo življenjsko delo, trdnega zdravlja in mnogo uspeha. Pa tudi hvaležnosti članov in razumevanja pri nadrejeni Zadrugi zvezi. Še na mnoga leta!

Kmečka gospodarska zadruga
Pliberk išče

VAJENCA

Nastop službe takoj
Tel. 0 42 35 - 20 39

Jezik koroških Slovencev zbuja mednarodno pozornost

V času med 29. majem in 2. junijem je bila na Dunaju mednarodna konferenca UNESCO z naslovom „Duhovni in kulturni odnosi med zahodno, srednjo, vzhodno in jugovzhodno Evropo“. Konferenca so se udeležili uradni zastopniki in pomembni znanstveniki 22 držav. V petek, 2. julija, so se udeleženci te konference posebej odpeljali v Gradec, da si tam ogledajo raziskovalni projekt Graškega slavističnega inštituta, ki se ukvarja z jezikom in kulturo koroških Slovencev. Predstojnik inštituta, prof. dr. St. Hafner, ki je na konferenci predaval o pomenu avstrijske slavistike za kulturni razvoj južnoslovanskih narodov, med katere spadajo tudi pomembni Slovenci kot Kopitar, Miklošič, Krek, Oblak, Murko in Štrekelj, je najprej predstavil projekt in njegove sodelavce. Nato je dr. Prunč predaval posnetke koroških narečij in pesmi. Posebej so goste zanimali video-posnetki še živečega „bukovnika“ Hanina iz Božjega groba, in letošnje uprizoritve Miklove Zale.

Zastopniki UNESCO, predvsem pa prisotni znanstveniki so bili presenečeni in navdušeni nad gradivom, ki ga je doslej uspel zbrati graški inštitut. Poudarjali so, da je to gradivo brezdvomno enkratno v današnji Evropi ali, kot je dejal zastopnik berlinske slavistike, da zavidajo graške kolege, ko imajo „pred nosom“ tako dragoceno jezikovno in kulturno blago.

Enkrat več se je pokazalo, da imamo koroški Slovenci dovolj vzroka, pa tudi dolžnost, da čuvamo in zbiramo to dragoceno kulturno dediščino, saj s tem dejansko izpolnjujemo „evropsko nalogo“, o kateri razni zastopniki „evropskih mest“ samo govore.

PRIREDITVE

FOLKLORNI VEČER

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah
Kraj: Pušnik v Ločah
Čas: petek, 7. 7. 1978, ob 20.00
Nastopajo: Tamburaši SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč in ansambel „Drava“ iz Borovelj

SLOVENSKI KOROŠKI VEČER

Prireditelj: SPD „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni
Kraj: Urank — Wutte Janez na Veselah
Čas: petek, 7. 7. 1978, ob 20.00
Sodelujejo: Folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple
Mešani pevski zbor SPD „Danica“ in instrumentalni ansambel „The Spiders“ iz Železne Kaple

5. POLETNA NOČ

Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli
Kraj: kopališče (Bad-Espresso) v Železni Kapli
Čas: sobota, 8. 7. 1978, ob 20.00
Igra: ansambel „Korali“

VRTNA VESELICA SAK

Kraj: pri Šoštarju v Globasnici
Čas: sobota, 15. julija 1978, ob 20.00
Igrajo: „Fantje treh dolin“

VEČER SLOVENSKE PESMI

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Kraj: gostilna Rutar v Dobrli vasi
Čas: četrtek, 13. 7. 1978, ob 20.00
Nastopajo: mešani pevski zbor „Srce“ iz Dobrle vasi
folklorna skupina iz Dobrle vasi
moški zbor „Franc Leder Lesičjak“ iz Štebna in ansambel „Katarinski fantje“

VEČER SLOVENSKE PESMI IN NARODNIH PLESOV

Prireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni
Kraj: Breznikov camping ob Zablatniškem jezeru
Čas: petek, 14. 7. 1978, ob 20. uri
Sodelujejo: Folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple
Ansambel „Korotan“ s pevci in mešani zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni

ČESTITAMO!

V zadnjih tednih je lepo število absolventov Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu doseglo akademske naslove:

- Mag. Anton Koren, maturant 1968, namestnik direktorja Mohorjeve, je na ekonomski fakulteti dunajske univerze dosegel čast doktorata;
- Franc Rehsman, maturant 1971, je na dunajski tehnični univerzi postal diplomirani inženir za visoke in nizke gradnje;

Na celovski univerzi pa so dosegli profesuro z naslovom magistra filozofije:

- Martin Urbajs, maturant 1972, iz predmetov matematika, fizika, kemija;
- Toni Schellander, maturant 1973, iz slovenščine in ruščine, ter
- Marija Wieser, maturantka 1972, prav tako iz slovenščine in ruščine.

Vsem novim akademikom priskrbo čestitamo!

22. junij - praznik občine Ljubljana Šiška

Občina Šiška je ena izmed večjih občin mesta Ljubljane, meri 15.602 ha, od tega je 6334 ha kmetijskih površin, 7783 ha gozdov in 1485 ha neplodnih površin.

V občini Šiška živi 80.000 prebivalcev v 25.000 gospodinjstvih in 21 krajevnih skupnostih, gostota naseljenosti pa je od 30—400 prebivalcev na ha.

V družbenem sektorju gospodarstva je 33.000 delovnih mest in 3100 delovnih mest v negospodarstvu, s kmetijstvom pa se ukvarja še 1440 kmetov. Velika zaposlenost — 60 %

nogah, in sicer kovinski industriji, elektronski industriji, kemični in farmacevtski, tekstilni in živilski industriji. Industrija ustvarja preko 70 % družbenega proizvoda, kar uvršča občino med industrijsko razvite. Gospodarstvo občine se uspešno uveljavlja na jugoslovanskem in na tujih tržiščih. Z združevanjem dela in z investiranjem na območjih zunaj občine possegajo šišenske organizacije v vse republike v Jugoslaviji. Gospodarske organizacije, predvsem s področja strojne, elektronske, kemične,

izvodnih procesov in razvoj novih tovarn v kompleksno urejenih industrijskih conah.

Velik poudarek daje občina racionalni izrabi prostora, tako pri načrtovanju stanovanjskih območij, industrijskih con, kakor tudi prometni urejenosti. Ravno v tem obdobju tečejo zadnje priprave za pričetek del na obvoznih prometnih trasah, ki naj bi razbremenile promet v gostu naseljenem centru občine kot celotni Ljubljani, kar bi tudi pomenilo boljši pretok prometa v turistični sezoni, saj je šel preko centra občine Šiška in Ljubljane dosedaj ves promet iz Gorenjske in s tem tudi promet iz obmejnih prelazov.

Občani in delovni ljudje občine Šiška dajejo velik pomen tudi razvoju družbenih dejavnosti, saj so zavestni, da je družbena vzgoja že predšolskih otrok v vzgojno varstvenih ustanovah in vzgoja šolskih otrok v moderno opremljenih učnih prostorih osnova za usposabljanje mladega človeka kot samoupravljalca v družbeno usmerjene poklice za potrebe neposredne proizvodnje oz. za nadaljnje šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah. Za zgraditev osnovne mreže vzgojno varstvenih ustanov, osnovnošolskih objektov, zdravstvenih objektov, kakor tudi objektov za varstvo in oskrbo starejših občanov, so se delovni ljudje in občani že drugič zavestno odločili, da v naslednjih petih letih izdvajajo iz svojega osebnega dohodka namenska sredstva za uresničitev programirane graditve takih objektov. V prihodnjem obdobju pa imamo nalogo, da zagotovimo še večja sredstva za razvoj množičnosti na področju kulturne in telesnokulturne usposobljenosti

delovnega človeka in občana.

Ob upoštevanju dejstev, da je občina Šiška dosegla svoj razvoj v zelo kratkem času, občani in delovni ljudje Šiške vsako leto z veseljem in izredno slovesno praznujemo svoj praznik, 22. junij, ki je obenem tudi prilika in čas, da preverimo svoje enoletne rezultate dela in ob tem predamo namenu pomembnejše objekte iz gospodarstva, negospodarstva, kulture in drugih.

22. junij pomeni spomin na 22. junij 1941, ko je bilo ustanovljeno glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet. Ta zgodovinski dogodek se je izvršil v hiši Filipa Bernarda na Vodnikovih cestah, ki leži v središču gostu naseljenega mesta današnje Šiške.

Ta dogodek pa je samo eden pomembnejših dogodkov iz časov narodno osvobodilne borbe in soupa da tudi s požigom vasi Rašice, ki prav tako leži na območju občine Šiška in je bila med vojno prva požgana vas na slovenskem. Del teritorija naše občine je bil med Narodno osvobodilno borbo vključen v okupirano Ljubljano, ograjeno z utrdami in bodečo žico, da bi s tem okupator povsem zatrl narodno osvobodilno gibanje pod vodstvom Osvobodilne fronte kot nosilke narodno osvobodilnega boja vseh

svobodno mislečih Slovencev, ne glede na verska in politična prepričanja.

Prebivalci Ljubljane so za svojo hrabrost, borbenost in organizirano delovanje proti okupatorju v izredno težkih razmerah v času narodno osvobodilnega boja odlikovani z redom „Narodni heroj“ kot prvi v Jugoslaviji.

Delovni ljudje in občani so se že odločili in prostovoljno združujejo sredstva, da v spomin na čase iz okupirane Ljubljane uredijo sprehajalno in rekreacijsko peš pot kot spomenik na vse tegobe, trpljenja in žrtve iz obročja, v katerem se je Ljubljana in s tem Šiška nahajala. Tudi mladina se je odločila, da bo letos dala svoj prispevek z organizirano mladinsko delovno akcijo za ureditev „Poti spominov in tovarišstva“.

Izrabljamo ta trenutek in vabimo vse bralce „Našega tednika“, še posebno pa naše rojake, da z nami doživite praznično vzdušje, ki bo letos v Medvodah, to je v strnjem primestnem naselju občine Šiška ob sotočju reke Sore in reke Save ali bolje rečeno na začetku mesta Ljubljane s smeri gorenjske prometne vpadnice. Povabilo pa ne velja samo za to izredno priložnost, ker ste vedno vabljeni in dobrodošli.

aktivnega prebivalstva, nam zagotavlja razmeroma visok osebni standard, saj znaša narodni dohodek na prebivalca 54.000 din, na zaposlenega pa 135.000 din. Narodni dohodek občine predstavlja 5,3 % narodnega dohodka republike Slovenije.

Gospodarski razvoj občine temelji na dogovorjenih prednostnih pa-

farmacevtske in tekstilne industrije pa se uspešno uveljavljajo tudi v mednarodni menjavi, pri čemer zagotavljajo pokrivanje izvoza s potrebami po uvozu. Nadaljnje usmeritve gospodarstva v občini pomenijo zagotavljanje čimvečjega števila produktivnih delovnih mest, uvajanje modernejših tehnologij z uveljavljanjem avtomatizacije pro-

30 let slovenskega športa

Za trideseto obletnico organiziranja slovenskega športa na Koroškem je priredila Slovenska športna zveza v sodelovanju s slovenskim prosvetnim društvom „Edinost“ v Pliberku in Zvezo slovenske mladine v soboto, 1. julija, štafeto po južnem Koroškem, ki se je začela v Ziljski dolini in je skozi Rož in Podjuno pritekla v Blato pri Pliberku. Tej glavni štafeti se je priključilo še pet stranskih štafet: v Bistrici v Rožu štafeta s Kostanj, v Kožentavri pri Borovljah štafeta z Gospe svete, v Podjuni pri Globasnici štafeta iz Sel, v Pliberku pa štafeti z Djekš in iz Suhe.

V Blatu je od 16. ure naprej bil zaključni program s tekmovanji v raznih športnih igrah, po prihodu štafete okoli 19. ure pa je bil slavnostni zaključek štafete. Zvečer pa je bil ples z zabavnim ansamblom „Sok“ in pevcem Otom Pestnarjem.

Štafeta ob prvi obletnici veljave avstrijske manjšinske zakonodaje je bila tudi izraz protesta proti tej zakonodaji in dokumentirala sklenje-

nost naselitvenega območja Slovencev od Brda pri Šmohorju do Pliberka in od Djekš do Železne Kaple, ki jo ta zakonodaja taji z razdelitvijo južne Koroške na osem kategorij občin z različnimi pravicami za Slovence. V znak solidarnosti in v podporo protestu proti zakonu o narodnih manjšinah je celovški solidarnostni komite za pravice manjšin sodeloval pri štafeti s stransko štafeto iz Gospe svete v Kožentavro.

(Sindok)

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2. 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Poleti gledati na kurjavo!

Ravno poleti je najboljši čas, da si točno ogledate stanje Vaše kurjave. S tem se izognete neprijetnostim. Kajti inštalater bo sedaj imel primerni čas, da si skrbno ogleda Vašo kurilno napravo.

Osrdje vsake kurjave je varen in zanesljiv kotel. Pri tem je seveda umestno, ako skrb za probleme Vaše kurjave podjetje, ki dobava vso napravo — od kotla preko črpalk, usmerilnih naprav, tankov, posod, varnostnih naprav ter ostalega orodja.

HOVAL, eden največjih proizvajalcev kurilnih kotlov Evrope, je najboljši primer obsežnega reševalca problemov na sektorju kurilnih naprav. S to trdiko ima tudi inštalater partnerja, s katerim more zagotoviti svoje odjemalce, da bodo zadovoljni.

Kot rečeno, osrdje vsake kurjave je HOVAL-kotel TKU. Z njim morete zanetiti vse — brez da bi kurilec moral biti pri avtomatičnem netenju odstranjen: les, premog, plin ali olje — Vi kurite s tem, kar je za Vaše gospodinjstvo najbolj poceni.

Prednosti „vsega pri roki“ se kažejo še posebej pri lepo oblikovani kurilni steni HOVAL. Le-ta pripomore k lepemu oblikovanju prostorov, posreduje toploto keramičnih peči ter je dolge trajnosti.

Vaša najbližja servisna postojanka: Beljak.

● OBIŠČITE GALERIJO
● WERNERJA BERGA
● V PLIBERKU!

Prijave so še možne

- za strokovno šolo za ženske poklice v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu
- in za enoletno gospodinjstvo šolo.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni ali pismeno na naslov: Št. Peter 25, 9184 Št. Jakob v Rožu, tel.: 0 42 53 - 343.

Po hudi nezgodi je umrl naš ljubljani mož, oče, sin, brat in stric

Valentin Wiegele

hotelski uslužbenec

v cvetu moža 38. let.

Izdihnil je 29. junija 1978 ob 17.00 uri na Bermudih. Od tam ga bomo sprejeli v rojstnem domu pri Petru v Zahomcu in spemili k cerkvi sv. Martina na Ziljski Bistrici v petek, dne 7. julija 1978, ob 15.00 uri izpred hiše žalosti.

Zahomc, dne 4. julija 1978.

V neizmerni žalosti

žena, sinova, starši, bratje
in vsi sorodniki

KMETIJSKO GOSPODINJSKA ŠOLA V ŠT. RUPERTU

še sprejema dekleta za šolsko leto 1978/79

- Na šoli se poučuje v obeh deželnih jezikih
- Ta šola velja tudi za 9. šolsko leto (politehnični letnik)

Nadaljnje informacije dobite pri vodstvu šole:
Klosterweg 2, 9100 Velikovec, tel: 0 42 32 - 796

HERBERT GOLD:

Očetovstvo

Sonce je žgalo skozi poletno meglico na Port au Prince. V opoldanski pripeki so bile čisto negibne. Fritz je prišel iz trgovine in položil velik zavoj sladoleda na sedež svojega fiata. Hitro bo moral peljati, da se sladolec ne bo stopil.

Na zadnjem sedežu je sedel otrok, Marie Claude, in blebetal, da hoče igranje.

„Vsako soboto je takole,“ je razložil Fritz. Samo po navadi ne pride nihče k meni na obisk. Punčka hoče igranje, imam jih spravljene v svoji vili in tudi njeno kopalno oblekco. Zdajle se mora hitro okopati, ker se je polulala.“

„Tako pač dišijo male punčke,“ sem rekel.

„Kaže, da si pravi strokovnjak za te zadeve, dragi prijatelji.“

Poznal sem ga že celih dvajset let. Fritz, visok, eleganten, modrook, plavalca, kot kava obarvan Haitiec je prepotoval tri celine in bival na mnogih otokih, sedaj pa je posvojil tega čednega črnega otroka. Premagal ga je njegov očarljivi nasmeh. In ko ga je posvojil, se je zavedal tudi odgovornosti. Prej se nikoli ni mogel ponašati s čutom odgovornosti in bilo je videti, kot da ta posvojitev zanj pomeni konec nekega življenjskega obdobja in začetek novega življenja. Zdaj je bil končno le srečen. Imel je rad to punčko. Povedal mi je, da je stara štiri leta in tri mesece in da jo je posvojil čisto po uradni poti. Že jo je naučil govoriti francosko, čeprav je sem ter tja še vedno mešala kreolščino, kadar sta se pogovarjala.

„Moj bazen ti bo všeč,“ je rekel.

„No, vsaj prenašal ga boš. Pravzaprav ga delim s tremi, meni podobnimi čudaki. Živimo v Bois Verni.“

Skomignil je z rameni in nadaljeval: „Moj bazen je bolj čist, kot je videti. Ima celo filter. Ljubical Nikar se tega ne dotikaj! Ne jej s prsti. Sladolec boš dobila potem, ko se boš okopala.“

Obrnil se je proti meni: „Nič naj te ne skrbi. Vse ti bom razložil. In sladolec bo zdržal do doma, dragi prijatelj.“

*

Sedela sva poleg bazena. Njegova hiša z vrhom me je spominjala na tiste čudne na pol podrte dvorce, v katerih v Los Angelesu živijo ubogi pisatelji in pozabljeni igralci. Čeprav se take hiše že podirajo, pa jih milijoni pisateljem in igralcem zavidajo. Na vrtu so rastle bu-

ganvilije z velikimi mesnatimi rdečimi cvetovi, pa hiacinte in palme, pod katerimi se je skrivala še množica drugih tropskih rastlin, ki jih nisem poznal. Voda v bazenu je bila sivo zelena. Kuščarji so švigali preko razpok v betonu, grbančili hrbte in stegovali jezike za komarji. Iz daljave se je oglašal grom, toda bilo je predaleč, da bi še istega dne deževalo. Punčka se je igrala in tiho mrmrala sama zase. Kot dober oče Fritz ni silil vanjo, da bi se takoj privadila na tujega obiskovalca. Rekel je, da ji bo že vse razložil, pa meni tudi in je to tudi storil.

„Ker sva že toliko let prijatelja, in ker vem, kako dobra prijateljstva, ti bom povedal svojo zgodbo. Prababica tele punčke je bila daleč naokrog znana lepota. Tudi dedek tegale otroka je bil daleč naokrog znan lepote. In ko sem bil fantič in sem se komaj začel zavedati samega sebe, je dedek tega otroka že lezel v leta in je postal malo manj lep. Njegovi lasje, veš, so bili taki, kakršni so zdaj moji. Sprejaj na čelu se mu je delala pleša, sicer pa je bil še vedno lep.“

Potipal se je po čelu. Rekel sem mu, da si ne morem predstavljati, kam vodi to pripovedovanje. Sicer pa da je videti še vedno vitek, vzravan, da je tak kot kak petdesetletnik, ki vztrajno igra tenis in da samo njegova temna koža izdaja njegovo haitsko poreklo. Vendar mu moje laskanje ni bilo potrebno. Rekel je, da že sam ve, kakšen je in kako se je postaral.

„No, in ko se je dedu ponudila priložnost za potovanje v Italijo z nekim italijanskim grofom, se je seveda te priložnosti oprijel. Italijani so ga oboževali, jaz pa sem bil tedaj še otrok. Potem se je čez nekaj let ded vrnil v Port au Price. Poročil se je. Dobil je sina, ki ga je krstil za Marca Alberta in jaz sem gledal, kako je ta sin rasel. Sprva je bil čeden, potem pa je postal angelsko lep. Ljubil je večino žensk, čeprav si je od časa do časa vzel nekaj čisto svojih trenutkov tudi za druge stvari in želel oponašati v obnašanju očeta. Bil je dokaj nezrel. Gledal sem ga, opazoval in čakal. Sposoben je uživati, ni pa sposoben ljubiti, sem premišljal. In še naprej sem čakal. Tako mi je bil všeč, da sem se enostavno kar zaljubil vanj.

Postala sva prijatelja. Vedel je,

da ga rad vidim in me je strašansko dražil, potem pa se je poročil. Tale punčka je njegova. Njena mati je znorela in jo je pretepal. Marc Albert si je našel drugo žensko. O, zdaj ni več tako lep, vendar ga imam še vedno v spominu in se ne morem otresti njegove podobe. Biti mu mora kakih trideset let, veš, jaz pa jih imam že blizu petdeset.“

Ponudil mi je rum in sodavico. Potem mi je pokazal vsa okoliška drevesa in mi povedal njihova imena v kreolščini. Opazoval je Marie Claude, kako je kuhala čaj z vodo iz bazena v mali konzervni škatlici, ki jo je venomer prenašala sem ter tja, vodo razlivala po tleh in potem kuhala nov čaj. Tu je bil njen dom. Pravila mu je očka. Njeni lasje so bili barve mahagonija, zelo nakodrani in zelo dolgi ter povezani z rožnatim trakcem, na katerem so bingljali majhni zvončki. Oblekel jo je bil v svetlozeleno kopalno obleko. Med tednom se je igrala z njegovimi prijatelji. „Bilo bi prav, če bi imela prijazno mater, tako pa se mora zadovoljiti z mnogimi očeti“ — toda ob koncu tedna si jo je Fritz vzel čisto zase. Igral je njenege edinega očeta.

„In ker nisem bil deležen prijaznosti njenega deda in njenega očeta, sem pač posvojil njo, deklico“ je rekel in se nasmehnil, kot da se zabava nad samim seboj.

Povabila sta me na večerjo. Pod velikim sončnikom je pogrnil pisan prt po mizi, prinesel vilice, žlice, nože, skodelice in veliko rdečo rožo, ki je plavala v stekleni skledi. Užival je ob teh pripravah. Potem je na drevesa navezal ležalne mreže ter se dotaknil cveta na vodi, da se je počasi zavrtel.

„Vedno sem bil srečen človek. Tudi zdajle sem srečen. Upam, da tudi ti uživaš, ko me gledaš. Tale mala osebnica me spominja na toliko stvari.“ Sklenil je roki ter se rahlo nagnil naprej. „Zelo redko so

ljudje srečni. Ponavadi drugim zadajajo bolečino. Prav gotovo še nikogar takle otročiček ni tako zelo osrečil kot mene.“

„Kmalu boš ugotovil, da očetovstvo prinaša tudi težave.“

„Na to sem pripravljen, dragi prijatelj.“

Deklica se je igrala, opazovala sva jo in pod palmami je bilo zelo mirno. Potem smo zaplavali po bazenu. Fritz je ujel deklico, jo poljubil na čelo in je bil videti neznan-sko srečen.

Potem smo se vrnili k mizi in povprašali za nasvet glede Haitija. „Nisem neumen,“ je dejal. „Ko so bili časi najhujši, sem raje odpotoval v New York. In ravno ob pravem času sem se pozneje vrnil.“ Opisoval mi je propad otoških velikašev ter zlasti svojih podrejenih, fantičev, s katerimi je navezoval stike. Od njega so vedno imeli koristi in prav nikoli jim ni škodil. V Port au Princeu je veliko takih fantičev, mi je zagotovil. Vse je mogoče dobiti za denar. Potem je pripovedoval o revežih in tistih smehljajočih se čednih angelčkih, ki se dostikrat nenadoma pojavijo iz predmestne revščine ter se povzpnejo kvišku.

Toda zdaj so bogati Američani odkrili Port au Prince. Prihajajo na otok in odnašajo vse najboljše, napol goli in razgreti se sprehajajo po obalnih peščinah, kupujejo hait-ske bobne iz kozjih kož ter potem v varnih aranžmajih potovalnih agencij spet odpeketajo nazaj v Združene države.

„Propadamo pač. Počasi, toda strmo navzdol drvim. Podrejeni se moramo tem belim kristusom in včasih nam ne preostane drugega kot da se zapletemo celo v kako tatvino.“ Jezno se je zasmel. Toda, saj to je stara zgodba. Nihče ne more pomagati.“

Potem je vzdihnil. Jaz sem se zdaj na srečo izmotal iz teh neprijetnih zadev,“ je dejal. „Tole punčko ljubim bolj kot karkoli drugega.

Ona bo moja dedinja. Pridi, boš videl kako imenito govori francosko. Pred šestimi meseci je govorila samo kreolsko, zdaj pa že lepo brblja v francoščini. Samo malo plašna je še, kadar se mora pogovarjati z vami belci.“

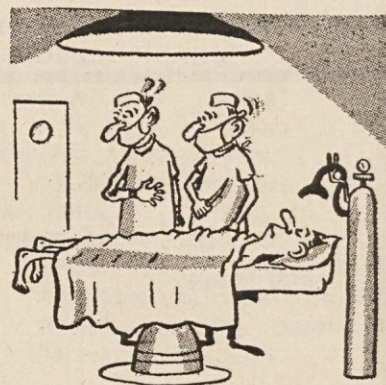
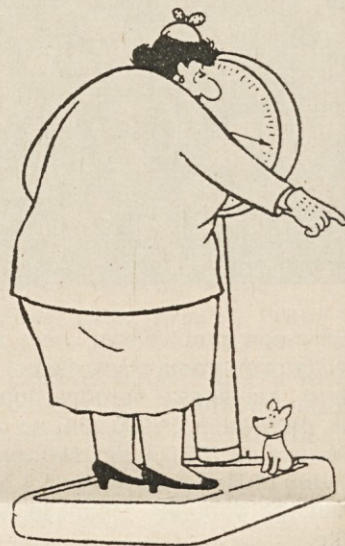
*

Mislim, da sva oba malo zadremala na tistih prijetnih pletenih stoli. Marie Claude se je dotaknila moje roke. Ponudila mi je svoj čaj, ki ga je zvarila iz blata in iz vode, ki jo je zajela iz bazena. Prevarjal sem se, da pijem. „Najlepša hvala, mala moja,“ sem dejal.

Fritz se je sunkovito prebudil. „O! Marie Claude! Najprej se moraš okopati, saj si še vedno polulana, potem pa boš dobila sladolec, razumeš?“

Bala se je bazena.

„Moraš!“ je trmasto dejal Fritz in se leno vzdignil iz stola ter zagrabil skrbnega očeta. Prijel jo je za roko in jo potegnil do bazena. „En dva tri,“ je dejal. „Si pripravljena?“ Nasmehnila se je s tistim bleščečim nasmehom, polnim ponosa, ki ga je Fritz ljubil skozi tri rodove in rekla: „Da, očka.“

DR. JAKOB SKET:

12

Miklova Zala

Zalika se je oklenila svojega ženina. Kakor z železnimi verigami se je držala mlada žena svojega moža. Vsa v solzah ga je milo prosila:

„Moj Mirko, moj ljubi Mirko, ostani pri meni! Ti ne smeš od mene, jaz te ne pustim. S teboj hočem iti, s teboj hočem umreti. Bog mi pomagaj!“

To izgovorivši, se zgrudi na tla, oklepajoč se Mirkovih kolen, in omedli.

Oče Serajnik privzdigne Zaliko in jo vzame v svoje naročje, Mirku pa reče:

„Moj ljubi sin, idi, kamor moraš iti! Ti si vodja vseh Rožanov. Tvoja dolžnost je, da greš in pomagaš rešiti — sužnosti in smrti — nas in vso okolico.“

Tvojo ženo in nevesto pa hočem čuvati jaz kakor lastno oko. Iz tehle starih in velih rok dobiš nazaj svojo Zaliko.“ Nesrečna žena ni slišala teh besed. Šele ko jih je bil sivolasi oče izgovoril, se je zavedela uboga nevesta.

Mirko je milo pogledal svoji ženi v solzne oči. Kakor da bi mu z žarečimi kleščami trgali srce iz trupla, tako ga je peklo in bolelo v prsih, ko je pomislil, da mora zapustiti svojo nevesto. Zdelo se mu je, da se loči na veke od svoje Zale. Solze se mu ulijejo v oči, srce se mu od žalosti krči. Še enkrat se z vso močjo goreče ljubezni oklene svoje

mlade žene in neveste ... ali takoj ga iztrgajo njegovi tovariši siloma iz njenih rok. In ko je potem z drugimi možmi vred stopal na Gradišče, se mu je zdelo, kakor da so mu izruvali srce iz prsi in da je izgubil v teh trenutkih ves svoj up in srečo ...

Kmalu nato so goreli kresovi na hribih in gričih. Naznanjali so prebivalcem v Rožni dolini, da se naj poskrijejo pred krvoločnimi Turki.

Zdaj pa je vrelo ljudstvo vkup od vseh strani. Vsak je pograbil, kar je mogel, in šel na Gradišče ali v tabor pri cerkvi sv. Jakoba.

Vse je bilo v tej strašni noči na nogah ter skrivalo sebe in svoje. Tudi Serajnik ni miroval, odkar ga je Mirko zapustil. Kar je še imel dragocenosti v hiši, je vzel s seboj. S svojo ženo in nevesto Zaliko se je napotil v pečine pod goro Rožčico, kjer se je bilo medtem tudi že nabralo mnogo ljudi.

Grede mimo Tresoglavovega doma pa se je starček zmislił še Almiro in njene matere. Tudi njiju je hotel vzeti s seboj. Pozabil je v tej nesreči ono notranje sovraštvo, ki ga je obhajalo do te brezbožne, nekrščanske rodbine.

„Kdo bo le rešil Almiro in njeno mater?“ vpraša Serajnik Zaliko, prišedši do sosedove hiše. „Tresoglava ni doma. Kaj le bodeta zdaj počeli zapušteni ženski?!“

„Pokličite, oče, ubogo deklico!“ odvrne Zalika v krščanski ljubezni. „Ta gotovo nič ne ve o preteči nevarnosti.“

Serajnik pokliče Almiro in jo povabi, naj se njim pridruži ter reši v tabor pod Rožčico.

Almira in njena mati pristopita nato k svojemu sosedu in korakata z Zaliko vred v varno skrivališče: Zala žalostna in pobita, Almira pa veselega in zadovoljnega srca.

Enajsto poglavje

Žalostno je drugo jutro vzhajalo sonce. Megla se je bila ob reki Dravi vlegla na Rožno dolino. Zavila je tudi Gradišče in Podgrad v sivi plašč. Jutro je bilo vlažno in temno. Marsikdo je še mogel tedaj ob prvem svitu rešiti sebe in svoje domačine na Gradišče ali pa v tabor pri cerkvi sv. Jakoba. Kresovi so že bili ugasnili in skrivnostna tihota je vladala po dolini.

Mirko je noter do jutra s svojimi tovariši čuval vhod na Gradišče. Hotel je sam videti, kdo vse pride pod njegovo varstvo in povelje v tabor. Vestno je pogledal vsakemu v obraz, kdor se je približal vratom. Le zanesljive ljudi je spuščal v tabor.

„Hvala Bogu, da je jutro megleno,“ izpregovori Mirko, ko se jame daniti. „Sedaj se bo mogel še marsikdo rešiti. Glej, Štefan, tamle jih prihajal cela kopa, moških in žensk. Ti ljudje so iz Sveč. Imajo pač daleč sem do Gradišča, zato jih prihajajo tako pozno.“

Izgovorivši, da prihajajočim znamenje, naj se podvzajajo. Zakaj takoj, ko dojde poročilo, da se bliža sovražnik, misli zapreti vrata in potem ne more nihče več v tabor.

„Almiro in Tresoglava pa ne bo,“ zašepeta skrivnostno Štefan prijatelju na uho.

Mirko pomaja z ramama in huda slutnja mu prešine srce. Šele ko sosed Strelec naznani, da je šla Almira z očetom Serajnikom in nevesto Zaliko pod Rožčico, se pomirita Mirko in Štefan.

„Ali je Tresoglav tudi v taboru na Rožčici?“ vpraša nagloma Mirko svojega soseda.

„Jaz ga nisem videl, a zanj me tudi malo skrbi,“ odvrne odločno Strelec. „Tedad, ko sem očetu Serajniku oddal

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 9. julija: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 10. julija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Solisti.

TOREK, 11. julija: 09.30—10.00 Za našo vas — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Sport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 12. julija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Ljudske pesmi — Cerkev in svet.

ČETRTEK, 13. julija: Celovski radijski dnevnik — Družinski magazin.

PETEK, 14. julija: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Od popevke do popevke.

SOBOTA, 15. julija: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA 1. SPORED

NEDELJA, 9. julija: 14.50 Doctor Doolittle — 17.00 Slike naše zemlje — 17.25 Calimero — 17.30 Wickie in močni možje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 „Fein sein, beinander bleib'n“ — 19.00 Avstrija v sliki ob nedeljah — Nižja Avstrija — 19.25 ob nedeljah — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Sport — 20.15 Rože ob čaju — 21.30 Sport — 21.40 Nočni izbor — Alfred Brendel igra Schuberta — 22.30 Teologija v pogovoru — 23.15 Poročila.

PONEDELJEK, 10. julija: 10.30 Nič strahu pred ostrimi rečmi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Golden silents ali ko so se slike učile teka — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Sport ob ponedeljkih — 20.55 Petrocelli — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 11. julija: 10.30 Saratoga — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Raj živali — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Servisni predal — 20.15 Kaj sem jaz? — Uganka o poklicih — 21.05 Burgtheater v Izraelu — 21.50 Jenny, lady Churchill — 22.35 Poročila in šport.

SREDA, 12. julija: 10.30 Sužnja srca — 17.00 Majhni jezek — 17.25 Tudi hec mora biti — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Grozljive zgodbe — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Nihče ne more kaj za to — 21.35 Poročila in šport.

ČETRTEK, 13. julija: 10.30 Vihar nad Jamajko — 17.55 Za lahko noč — 18.00

Televizijska kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Kavalir iz Flandrije — 21.40 Poročila in šport.

PETEK, 14. julija: 10.30 Klub seniorjev — 11.00 Lepe ženske, trdi dolarji — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Cakajte, da pride oče... — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.15 Derrick — 21.20 Rahle alternative — 22.05 Sport in reklama — 22.15 Jaz sem ustrelil Jesse Jamesa — 23.35 Poročila in šport.

SOBOTA, 15. julija: 15.30 Forellenhof — 16.30 Rust — arhitektonski biser Gradiščanske — 17.00 Kdo brklja z nami? — 17.30 Black beauty — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pan-optikum — 18.25 Evropa pleše — 19.00 Avstrija v sliki z aktualno Južnotirolsko — 19.30 Cas v sliki 1 s kulturo — 19.55 Sport — 20.15 Dan počitka — 21.55 Sport — 22.10 Vprašanja kristjana — 22.15 Nigger Charley — 23.35 Poročila.

TV Avstrija 2. spored

NEDELJA, 9. julija: 16.00 Prenos iz Linza: Mednarodno skakanje v vodo — 17.30 Ö 9 — Dunaj — 18.00 Saratoga — 19.30 Munsterjevi — 20.00 Knjižni bazar — 20.15 V lastni zadevi — 21.55 Crystal voyageur.

PONEDELJEK, 10. julija: 18.30 Signali z drugih planetov — 19.30 Igramo na flavto — 20.00 Jenny, lady Churchill — 20.50 Prost vstop — 21.45 Cas v sliki 2 — 22.15 Dolge počitnice leta 36 — španska državljanska vojna.

TOREK, 11. julija: 18.30 Obstaja skrivnost piramid? — 19.30 Veselje ob glasbi — 20.00 Konsekvenca — 21.40 Cas v sliki 2 s kulturo — 22.15 Club 2.

SREDA, 12. julija: 18.30 Ö 9 — Gradiščanska — 18.55 Velike bitke — 20.00 Apropos TV — 20.50 Prizorišča svetovne literature — 21.35 Cas v sliki 2 s kulturo — 22.10 Cas v sliki 2 — specialno.

ČETRTEK, 13. julija: 18.30 Prost vstop — 19.30 Spotlight — 20.00 Divje jagode — 21.30 Cas v sliki 2 s kulturo — 22.05 Club 2.

PETEK, 14. julija: 18.00 Orientacije — 18.30 Portret — 19.20 Jaz, Klavdij, cesar in bog — 20.15 Znanje aktualno

— 21.20 Washington — za zaprtimi durmi — 22.05 Cas v sliki 2 s kulturo — 22.40 All you need is love.

SOBOTA, 15. julija: 16.00 Posnetek iz Linza: mednarodni ogled telovadenja — 18.00 Hans in Lene — 18.25 Brez nagobčnika — 19.30 Cafe Hungaria — 19.55 Galerija — 20.15 Večer s Sammy Davis jr. — 21.40 Bourbon street.

TV Ljubljana 1. SPORED

NEDELJA, 9. julija: 9.00 Poročila — 9.05 Za nedeljsko dobro jutro: Ansambel Borisa Kovačiča — 9.35 625 — 9.55 M. Vitezović: Dimitrije Tucović, nadaljevanka — 11.00 Hunterjevo zlato, serijska oddaja — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila — 15.45 Britanska enciklopedija — 16.05 Split 78, festival zabavnih melodij — posnetek — 17.15 Poročila — 17.20 Okrogli svet — 17.35 Športna poročila — 17.40 Pete in Tillie — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 K. Klarič: S polno paro — nadaljevanka — 21.05 Sonce za dolarje, dokumentarna oddaja — 21.35 TV dnevnik — 21.55 Sportni pregled — 22.25 Motorne dirke v Prnjavorju — 22.55 Poročila.

PONEDELJEK, 10. julija: 17.00 Ljudje in zemlja — 18.05 Obzornik — 18.15 Britanska enciklopedija — serijska oddaja — 18.40 Mozaik — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 K. Eidam: Jezerska vila — TV drama — 21.20 Oči kritike — 22.05 TV dnevnik.

TOREK, 11. julija: 18.10 Obzornik — 18.20 Med šolo in domom — otroška oddaja — 18.50 Mozaik — 18.55 S. Mokranjac: Rukoveti — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mednarodna obzorja: Vroča križišča neuvrčenosti — 20.55 A. Blomquist: Maja z viharnega otoka, TV nadaljevanka — 21.55 Glasba takšna in drugačna — 22.40 TV dnevnik.

SREDA, 12. julija: 17.00 Obzornik — 17.10 Mozaik — 17.15 Salaš v malem ritu, mladinski film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Uvod v igre brez meja — 20.05 Igre brez meja — prenos iz Zemuna — 21.30 Iz koncert-

nih dvoran: L. van Beethoven: V. Simfonija — 22.15 TV dnevnik.

ČETRTEK, 13. julija: 18.10 Obzornik — 18.20 Pariška melodija — 18.50 Mozaik — 18.55 Ne prezrite: Afriška lepota včeraj in danes — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: drugi Francisco — 21.40 Ana Praček-Krasna: Med dvema domovinama, reportaža — 22.15 TV dnevnik — 22.30 Jazz na ekranu: Plesni orkester RTV Ljubljana, I. del.

PETEK, 14. julija: 18.10 Obzornik — 18.40 Viking Viki — otroška serija — 18.45 Mozaik — 18.50 Pevski tabor 78, I. del — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Jadranska srečanja — prenos iz Opatije — 21.15 Razgledi: Dan v življenju Vlada Ješelnika — 21.45 TV dnevnik — 22.00 Jaz, Klavdij, TV nadaljevanka — 22.50 Kontrapunkt Jehudi Menuhina — 23.10 Poročila.

SOBOTA, 15. julija: 16.25 Smučanje na vodi — 16.55 Pred šahovskim dvobojem Karpov : Korčnoj — 17.10 Risanka — 17.15 Obzornik — 17.25 Mozaik — 17.30 Gublje slike B. Jakca, I. del — 18.15 Črni petek, drama — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Bajtarja, TV nanizanka — 20.50 Sever — Severozahod — 23.00 TV dnevnik — 23.15 625.

TV Ljubljana 2. spored

NEDELJA, 9. julija: 16.40 Državno atletsko prvenstvo — prenos — 19.00 Test — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Evropa danes: Lichtenstein — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Trije mušketirji — celovečerni film.

PONEDELJEK, 10. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Deček in očala — 18.30 Dositejeve basni — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Sportna oddaja — 20.30 Izkušnje — 21.00 Začetek Dubrovniških poletnih prireditev — 21.40 Poročila — 21.50 Igre ljubezni in samote, švedski film.

TOREK, 11. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Poletje v gozdu — 18.45 Brigadirski TV studio — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Štiridesetletnik — serijski film — 20.50 24 ur — 21.00 Znanstveni dosežki — 21.45 Izviri.

SREDA, 12. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Mali svet — 18.45 Popularna glasba — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Julijski dnevi — dokumentarna drama — 20.45 Prosta sredi — Dubrovnik — 22.45 Test — 23.00 Ohridsko poletje 78, posnetek slavnostnega začetka.

ČETRTEK, 13. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Čudežno sedlo — 18.45 Ali morda veste — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Večer z... — 22.00 24 ur — 22.05 Mladinski jazz klub — 22.35 Afriške športne igre — reportaža iz Alžira — 23.10 Smučanje na vodi — reportaža.

Anekdote

Shaw je srečal kolega, znanega po gledaliških neuspehih.

„Vidim, da si nekam pobit. Kaj se je zgodilo?“ ga je vprašal veliki avtor.

„Včeraj zvečer, ko me ni bilo doma, se je moj triletni sinko prikradel v sobo, vzel mojo največjšo komedijo in jo vrgel v ogenj. Nesreča je v tem, ker sem imel samo en izvod,“ je odgovoril prijatelj. „Neverjetno!“ je pripomnil navidezno obupani Shaw. „Šele tri leta je star in že vse razume!“

*

Med pogovorom s prijateljem je Shaw dejal:

„Kako se je London spremenil! Včasih je imela tudi najmanjša hiša vrt. Vrtovi so bili okras Londona. Danes sem okras Londona jaz, zato se mi zdi krivično, da moram plačevati mestno takso za bivanje.“

To so povedali Churchill, ki je pripomnil:

„Shaw bi moral plačevati v najboljšem primeru samo polovično takso, ker sem drugi del okrasa jaz.“

Izjavo slavnega politika so sporočili Shawu, ki je odgovoril takole: „Če je tako, moram reči, da grozi Londonu pravi naval okrasja.“

*

Zelo poprečen pesnik je prosil Bernarda Shawa, naj posluša njegovo novo delo in izreče svojo kritiko. Bernard Shaw je pol ure potrpežljivo poslušal, nato pa je planil pokonci in šel odpret okno.

„Najlepša hvala, izredno ste ljubeznivi, ker želite, da bi slišali tudi sosedje,“ je ganjeno rekel srečni pesnik.

„Nikar se mi ne zahvaljujte,“ je odgovoril slavni pisatelj z neomajno mirnostjo, „že od malega sem vajen spati pri odprtem oknu.“

PETEK, 14. julija: 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Igrajmo se gledališče — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Na prvem mestu — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Portreti: Igralec Milan Ajvaz — 21.50 Dubrovniške poletne prireditve — V. Jelić: Parnassia militia — 22.40 Zivljenje knjige.

SOBOTA, 15. julija: 17.10 Poročila — 17.15 TV koledar — 17.25 Začetek jugoslovanskega festivala otroka v Sibenu — 18.25 Tudi to govorijo — TV novela — 19.30 TV dnevnik — 20.00 K. Cipci: Dundo maroje — I. del opere — 21.00 24 ur — 21.10 „Paul Engel“, TV esej — 21.40 Sportna sobota.

*Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajiš takoj h*

po kuhinje!

PODGERBERK — ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefing
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

ključ od skrivnih vrat, ki vodijo v Svetnah v podzemeljski hodnik na Gradišču, sta bili samo Zala in Almira pri njem. Nato sem odšel na svoj dom in tu sem iskal oni ključ, ki zapira in odpira železna vrata na Gradišču. A našel ga nisem in tudi Serajnik ga nima.

V soboto večer je še bil v ključavnici. Ali nisi bil ti, Mirko, tisto noč na gradu in nisi li ti potegnil onega ključa iz vrat? Čul sem o polnoči govoriti v kleti in nekdo je imenoval celo tvoje ime.“

„Tega ključa nimam in tudi na gradu nisem bil v soboto večer,“ odgovori Mirko začuden. „Ali to nič ne de, ako manjka ključ. Saj imamo kovačev v taboru. Daj ga napraviti!“

V tem trenutku pribeži četa, ki je bila na straži ob cesti, proti Gradišču in zdirja v tabor. Vrata se nato zapro in zavarujejo. Močne straže se razpostavijo in vse se pripravi na krvav boj z ljutim sovražnikom.

Pol ure pozneje so turške čete že naskakovale trdno zidovje od vseh strani. A ves njihov trud je bil zastonj. Rožanje so bili hrabri in vztrajni. Vsak napad so kruto odbijali. Mnogo Turkov se je smrtno zadetih zgrudilo na tla.

Tudi ponoči ni bilo miru. Sovražnik je izkušal na vso moč polastiti se v kratkem Gradišču. Pobiti je hotel posadko ter si prisvojiti ves plen v taboru. Po lestvicah so skušali priti preko zidovja na grad. Toda na vseh krajih je bilo toliko oboroženih kmetov razporejenih, da so krepko odbili vsak poskus in napad.

Zdaj so kakor skale veliko kamenje valili na približujočega se sovražnika. Tam so zatočili dolgo in debelo tramovje na Turka, da je zlomilo mnogim roke in potrgalo noge. Tu so zopet vlivali vrelo smolo in krop na krvoloč-

nike, ko so jeli podkopavati zidovje.

Tri dni in tri noči so se neprenehoma branili Rožanje. Turki niso imeli nikakega uspeha niti na Gradišču, niti pri cerkvi sv. Jakoba. Izgubili so že bili mnogo ljudi. Obupali so celo, da bi se mogli v kratkem polastiti kristjanskih taborov.

Pobito in žalostno je hodil poveljnik turške čete zvečer po taboru. Hudoval se je nad Tresoglavom, da ga je zvodil v Rožno dolino. Zatorej ga ukaže privedi k sebi ter mu reče:

„Ti si mi obljubil velik plen in bogato žetev za mojega carja, zame in moje vojake v tej dolini. Ali o tem ni sluha ne duha. Ljudstvo se je zavarovalo v močne tabore in poskrilo vse, kar je za plen. Da, še celo živine in druge hrane ni dobiti tu za moje ljudi. Ako ne poskrbiš, da nam pridejo kristjanski tabori z blagom in ljudmi vred v kratkem v pest, si ob glavo!“

„Vse pride v vaše roke. Le nekoliko časa še potrpite, mogočni gospodar in poveljniki!“ odgovori prestrašen Tresoglav. „Še to noč bomo imeli vsega dovolj. Jaz vem za tajno skrivališče v gorah. Dajte mi majhen oddelek svojih vojakov! Še nocoj hočem iti z njimi tja in se polastiti kristjanov in blaga, kar se ga shranjuje ondí. Dohod je sicer težek, ali tabor ni zavarovan. Stražijo ga le bolehni, sivolasi starci in matere z nedoraslimi otroki. Moj načrt se da o polnoči lahko izvesti. Uspeh je gotov...“

Viharnemu dnevu je sledila temna noč. Črni oblaki so zakrivali nebo. Niti zvezde ni bilo videti na njem. Velika tema se je vlegla na kristjanski in turški tabor ter je pozno v noči končala boj s sovražnikom. Tišina je zavladala daleč naokrog. Proti polnoči je začel blagodejni, toliko po-

treben dež padati in nato je deževalo vso noč in ves naslednji dan. Božja previdnost sama je poslala dežja ubogim kristjanom na Gradišče, ki so že malo da ne umirali od žeje v vročih dnevih.

V temi in plohi je zapustila četa, ki je štela blizu petdeset turških vojakov, svoje šotorišče polnoči. Mirno in tiho se je pomikala proti Rožčici. — — —

V taboru pod Rožčico je vodil in urejeval vse oče Serajnik. Bil je glavni steber ondodnim kristjanom. Vsako noč je določeval straže, ki so imele paziti, da se nihče po ozkem in strmim potu ne prikrađe do skrivališča. Stražila sta vselej po dva, in sicer kak izkušen stari in z njim še kaka mlada žena ali deklica. Z očetom Serajnikom je bila navadno njegova snaha Zala na straži, ali včasih tudi — Almira.

Največjo pogumnost in odločnost med vsemi je kazala nesrečna Zalika. Bila je očetu Serajniku in vsem velika pomočnica. Sprva ni spavala v skalnati votlini, temveč pred vhodom pri straži. Po cele noči ni sirota zatislila očesa. Objokovala je vedno svojo žalostno usodo. Molila je k Bogu, naj pomaga revnim kristjanom iz te velike stiske in nadloge, zlasti ga je prosila, da obvaruje njenega ženina Mirka nesrečne pogube.

Z resnimi očmi se je Zalika ozirala tja na Gradišče, kjer se je bojeval njen mož. Nobenega poročila še ni imela o njem. Ali še živi, ali je že mrtev? Kdo ji more odgovoriti na to vprašanje! Morda so ga že ujeli Turki, ga neusmiljeno mučili in naposled nečloveški usmrtili?... V takih žalostnih mislih je začela nesrečna žena tiho in goreče moliti za njegovo dušo.

(Dalje prihodnjič)

Folklor gradiščanskih Hrvatov ponovno navdušila Slovence na Koroškem

(Nadaljevanje s 1. strani)

vseh krajev Gradiščanske, ki študirajo na Dunaju. Skupina Kolo Slavuj sestoji pravzaprav iz dveh delov: iz plesalske skupine „Kolo“, ki je bila ustanovljena leta 1970 kot sekcija dunajskega Gradiščansko-hrvatskega kulturnega društva ter iz tamburaške skupine „Slavuj“, ki jo je vodil učitelj Mirko Berlaković do leta 1975. Sedaj vodi skupino Klaus Csenar. Kolo Slavuj je v osmih letih svojega obstoja imela že nad 300 nastopov v devetih evropskih deželah. V svojem repertoarju hranijo kot najdragocenejši biser avtentične, pristne plesne elemente in običaje, ki so jih s primerno koreografijo spravili na oder ter jih tako rešili pozabe.

Gradiščansko folklorno skupino, ki je tokrat že petič nastopila na Koroškem, je predstavil predsednik Hrvatskega akademškega kluba Jurica Csenar. Prikazal je svojo skupino in njeno delo tako na vajah na Dunaju kakor tudi pri nastopih.

Publika je pri izvajanjih skupine Kolo Slavuj bila kmalu iz hišice, tako je bilo navdušenje. Ugajali so gledalcem tako hitrost, kakor tudi izvirnost in predvsem kvaliteta nastopa.

„Folklorna skupina ima za ljudsko umetnost vsakega naroda ohranjevalen in vzdrževalen vpliv. Zelo veliko pripomore k temu, da to, kar označujejo kot duhovnost naroda, rešijo tja v nove družbene in gospodarske razmere. Koliko bolj velja to za ansambel neke manjšinske narodne skupine! Ta imperativ je — poleg veselja ob petju in plesu — postal vodilna misel in osnovni cilj ansambla Kolo Slavuj. Želja, po tradiciji ohraniti v današnjem času to, kar je lastno narodu, je pri tem posebno živa — želja, ki je ohranjela in vzdrževala jezik, umetnost in kulturo hrvaške narodne skupine na Gradiščanskem v svoji 450-letni zgodovini.“ — Ta odstavek je zapisan v brošuri ob petletnici ansambla Kolo Slavuj. Misli tega citata so veljale tudi za nastop skupine na Zilji, ki ga je organizirala Krščanska kulturna zveza. Kajti prizadevanje Krščanske kulturne zveze je bilo vselej, in temu da KKZ prav danes poseben poudarek, da je za obstoj in ohranitev slo-

venskega življa na Koroškem neobhodno potrebno, da je treba nuditi rojakom na jezikovno obrobni krajih slovensko kulturo, ki jo potrebujejo. S trenutnimi lastnimi sredstvi je to ena od najbolj učinkovitejših pomoči. Da je to prizadevanje pravilno, so potrdili Ziljani sami. Njih ginjenost se kratkoma ne da opisati. Več kot 250 ljudi je bila tudi impozantna demonstracija življenjske volje ziljskih Slovencev in njihovega neutešenega glada po slovenski besedi in pesmi. Krščanska kulturna zveza bo vsekakor še v naprej posvetila posebno pozornost Slovincem na obrobni krajih — kakor tudi doslej, morda še bolj.

BISTRICA V ROŽU

Svojo turnejo po Koroškem so nadaljevali gradiščanski Hrvati v Bistrici v Rožu. Pevske točke je tam izvajal domači moški zbor Kočna pod spretnim vodstvom dr. Antona Feiniga. Dvorni svetnik dr. Valentin Inzko je v obeh jezikih povezoval spored ter predstavil zgodovino

1200 praznovalo selsko žegnanje

Selsko žegnanje, ki ga je organiziralo selsko športno društvo, je bila brezdvomno prireditev, kakršna v Selah že dolgi ni bila in je najbrž tudi dolgo ne bo: nad 1200 ljudi je obiskalo žegnanje in šotor. Za višek so že kar v začetnem kulturnem sporedu poskrbeli gradiščan-

gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev, med drugim tudi na odlomkih iz Prežihovega Voranca. Tudi tukaj je bilo dosti domačinov na koncertu — okoli 200 ljudi, vendar jih je bilo iz okoliških krajev premalo in marsikdo je rekel, da so s tem zamudili lep večer.

ŠKOCIJAN: NABITA DVORANA

Nabito polna dvorana je pričakovala folklorno skupino Kolo Slavuj tudi v Škocijanu v nedeljo zvečer: vabila sta domače društvo Vinko Poljanec ter Krščanska kulturna zveza. Skoraj dve tretjini sedežev so zasedli turisti — domačini so bili, vajeni poznih prireditev, primorani stati. Pevski del je oblikoval mešani zbor SPD Danica pod uspešnim vodstvom Hanzeja Kežarja. Tudi Danica je zapela v vsakem delu po eno nemško in s svojim napovedovalcem Stankom Wakounigom (ki je citiral tudi bivšega kanclerja Klausea) posredovala zavest, da je dvojezičnost boljša.

1. nagrada za ansambel Hanzija Artača

Lep uspeh za ansambel Hanzija Artača: na 8. zamejskem festivalu domače zabavne glasbe v Števerjanu, ki je bil pretekli konec tedna, je ta koroški ansambel dobil dve prvi nagradi: in sicer prvo nagrado občinstva ter prvo nagrado ljubljanske revije „stop“. Vsega skupaj je nastopilo 24 ansamblov, v finalu pa še vedno 14. Ansambel Hanzija Artača je bil nagrajen predvsem za polko „Števerjan“ na besedilo Milke Hartmanove.

Sploh se ansambel Hanzija Artača trudi za kvalitetno in nekomercialno narodno-zabavno glasbo. To se kaže že v tem, da nastopa izključno na kulturnih prireditvah. Visok umetniški nivo tega ansambla so primerno nagradili tudi v Števerjanu.

SPD EDINOST PLIBERK
vabi na

KONCERT

moškega zbora SPD EDINOST ob 45-letnici obstoja zbora in ob 50-letnici dirigiranja Foltija Hartmana
Čas: nedelja, 9. 7. 1978, ob 20. uri
Kraj: Pliberk, gostilna Schwarzl

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

Prireditelj: SPD „Trta“ v Žitari vasi
Kraj: Rutar v Žitari vasi
Čas: nedelja, 16. 7. 1978, ob 20. uri
Sodelujejo: Moški in mešani zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple
Folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple in moški zbor našega društva

DOM V TINJAH

ROMANJE
v ponedeljek, dne 10. julija 1978, po koroških božjih poteh, ter ogled zgodovinskih in kulturnih znamenitosti

GOSPA SVETA,
Krnski grad, Plešivec, KRKA,
tam sv. maša, OSOJE in OTOK
(Vrbsko jezero).

Cena: 120.— šil. (se pobira v avtobusu).

Vozi: avtopodjetje Sienčnik.

Prijave: do 6. julija na Tinje (s prijavnico) ali po telefonu: 0 42 39 642.

Brez prijave se nihče ne more udeležiti.

Berite in širite „nt“!

Ob 75-letnici svojega obstoja vabi Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu na

koncert slovenske pesmi

ki ga izvaja priznani AKADEMSKI PEVSKI ZBOR „TONE TOMŠIČ“ iz Ljubljane pod vodstvom Jožeta Fürsta.

Kraj in čas: v ponedeljek, 10. julija 1978, ob 20. uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu.

Ljubitelji slovenske narodne in umetne pesmi pristrčno vabljeni na ta koncert 60-članskega pevskega zbora, ki šteje med najboljše jugoslovanske zборе in ki po nekaj letih prvič spet gostuje na Koroškem.

ski Hrvatje s svojo folklorno skupino Kolo Slavuj.

V kulturnem delu so sodelovali mešani in dekleški zbor iz Sel, oba pod vodstvom Francija Čertova, selska folklorna skupina ter Kolo Slavuj. Gradiščanska skupina je vsekakor bila glavna točka, ne le, ker je odpovedala „Jelovica“ iz po-bratene občine Škofja Loka. Navdušenja Selanov ni hotelo biti konec, tako so bili zadovoljni z nastopom. Pa tudi Hrvatje so dejali pozneje, da tako navdušene publike kakor v Selah še nikjer niso doživeli.

V imenu športnega društva je pozdravil Fridi Mak osrednjega tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev Filipa Warascha, tajnika Krščanske kulturne zveze Nužejja Tolmajerja, zastopnika Slovenske prosvetne zveze Tomaža Ogrisa, župana Hribernika, župnika Vautija ter še posebej Marjana Stareta z Radiotelevizije Ljubljane, prijatelja Selanov, ki je v poklon Selanom zložil posebno pesem, ki jo je ansambel Lojzeta Slaka, ki je tudi zabaval obiskovalce žegnanja pri plesu, tokrat prvič izvajal. Pozdrav je veljal tudi Mihi Zablatniku, ki je pred nekaj meseci vrtel v Selah videofilm o pričevanjih preživelih žrtev nacizma. Miha Zablatnik je poskrbel tudi za tehnično plat žegnanja, za ozvočenje. Sploh se je videlo, da je bila organizacija skrajno dobra. S teamom športnikov je Stanko Kelih poskrbel, da je ta velika prireditev brezhibno uspela.

Do ranega jutra je trajala zabava. Enega pa skoraj vsi Selani niso razumeli: požarna bramba je istočasno organizirala konkurenčno prireditev. Akoravno sta se športno društvo ter požarna bramba zmenili, da bosta izmenoma prirejali

veselico ob selskem žegnanju, torej vsako društvo vsako drugo leto, se požarna bramba tega ni držala. Transparenti z dobrodošlico požarne brambe so bili le nemški — „willkommen“ torej tudi za požarni brambi iz Tržiča in Škofje Loke, pa tudi za sosednjo slovensko folklorno skupino iz Železne Kaple, ter obirski oktet, ki sta sodelovala. Selskih športnikov to sicer finančno ni prizadelo — šotor je bil docela poln. V čigavo korist ta nepotrebna konkurenca? Koristi očitno niti požarna bramba ni imela, saj pri „njihovem“ žegnanju skoraj ni bilo videti avtomobilov.

IŠČEM TAJNICO!

Podjetje na Dunaju išče tajnico z znanjem angleščine, slovenščine in nemščine. Uredništvo NT posreduje. Telefon: (0 42 22) 72 565 28.

15.7.1978, ob 20. uri
pri ŠOŠTARJU v Globasnici

cene: predprodaja š 25,—
večerna blagajna š 35,—

IGRAJO FANTJE TREH DOLIN. — VES DOBIČEK GRE V PRID SAK.

